

สรุปผลการพิจารณาศึกษาหลักการ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
โดย
คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

บทนิยาม

ประเด็นที่หนึ่ง บทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ควรแก้ไขบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยบัญญัติในลักษณะให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการ เพื่อให้ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท รวมทั้งข้าราชการฝ่ายตุลาการซึ่งถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทหนึ่งด้วย และเพื่อให้สอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามที่บัญญัติในข้อ ๒ (ก) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓^๑

โดยแก้ไขบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เป็นดังนี้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการทุกประเภทหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำพนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ...”

(๒) ความว่า “ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” นั้น ควรตัดคำว่า “ผู้มิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการที่เสนอให้ตัด (๗) ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

^๑ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายถึง (๑) บุคคลใด ๆ ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการของรัฐภาคี ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะถาวรหรือชั่วคราว ไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงระดับอาวุโสของบุคคลนั้น (๒) บุคคลอื่นใด ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ราชการ รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือให้บริการสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้น และตามที่ใช้บังคับตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องของรัฐภาคีนั้น (๓) บุคคลอื่นใด ซึ่งกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้นกำหนดว่าเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” อย่างไรก็ตาม เพื่อความมุ่งประสงค์ของมาตรการพิเศษบางประการในหมวด ๒ ของอนุสัญญานี้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” อาจหมายถึงบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการหรือให้บริการสาธารณะตามที่ระบุไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้นและตามที่ใช้บังคับตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องของรัฐภาคีนั้น

เนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐตามบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ด้วยแล้ว

ประเด็นที่สอง บทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” และ “เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ”

“เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการ ของรัฐต่างประเทศ และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการให้แก่รัฐต่างประเท รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง มีตำแหน่งประจำหรือชั่วคราว และได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศหรือผู้ได้รับมอบหมายจากองค์การระหว่างประเทศให้ปฏิบัติหน้าที่ในนามขององค์การระหว่างประเทศนั้น”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรมีบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” และบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” เพื่อรองรับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบกรณีมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ เพราะนอกจากจะเป็นการอนุวัติการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) ข้อ ๒ บทนิยาม (ข) “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” และ (ค) “เจ้าหน้าที่ขององค์การภาครัฐระหว่างประเทศ”^๒ โดยเฉพาะในเรื่องการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการให้ หรือการรับสินบนที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งการแก้ไขกฎหมายเพื่ออนุวัติตามอนุสัญญาฯ ดังกล่าวแล้ว ยังส่งผลดีต่อภาพลักษณ์การจัดอันดับบรรณภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index – CPI) ของประเทศไทยด้วย

นอกจากนี้ การอนุวัติกฎหมายภายในเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยบัญญัติไว้ใน

^๒ ข้อ ๒ บทนิยาม

เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้

๑ล๑

๑ล๑

(ข) “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายถึง บุคคลใด ๆ ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือ ตุลาการ ของรัฐต่างประเทศ ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการให้แก่รัฐต่างประเท รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

(ค) “เจ้าหน้าที่ขององค์การภาครัฐระหว่างประเทศ” หมายถึง ข้าราชการพลเรือนระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากองค์การภาครัฐระหว่างประเทศนั้นให้ปฏิบัติหน้าที่ในนามขององค์การระหว่างประเทศดังกล่าว

๑ล๑

๑ล๑

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศที่รับสินบนในประเทศไทย เช่นเดียวกับที่ต่างประเทศมีอำนาจลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐไทยที่กระทำความผิดฐานรับสินบนในต่างประเทศ รวมทั้งเป็นบทบัญญัติเพื่อบังคับการติดตามทรัพย์สินที่มีการให้สินบนคืนจากต่างประเทศด้วย

ประเด็นที่สาม บทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- ควรตัด (๗) “ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ออกหรือไม่ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณาในเชิงนโยบายว่าสมควรกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กระทำความผิดอาญาฐานทุจริตต่อหน้าที่ จะให้อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับพิจารณาเฉพาะคดีเกี่ยวกับจางใจไม่ยี่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจางใจยื่นบัญชีและเอกสารดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ไม่รวมถึงคดีอาญาฐานทุจริตต่อหน้าที่

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ หากเห็นว่าไม่สมควร กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านั้นกระทำความผิดฐานทุจริต จะให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลใด

ประเด็นที่สี่ บทนิยามคำว่า “ประพฤติมิชอบ”

“ประพฤติมิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรคงบทนิยามคำว่า “ประพตติมิชอบ” เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

(๒) เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพตติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙^๓

ประเด็นที่ห้า บทนิยามคำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” และบทนิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ”

“ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” หมายความว่า การที่ทรัพย์สินหรือหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

“ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า

(๑) การมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือ

(๒) การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือ

(๓) การมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือ

(๔) การได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควรสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรคงบทนิยามคำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” และคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ ๒๐ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓^๔ ทั้งนี้ กรณีที่จะถือว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่ ควรพิจารณาจากทรัพย์สินที่ระบุไว้ในขณะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินผู้นั้นมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติหรือมีทรัพย์สินลดลงผิดปกติหรือไม่

^๓ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ประพตติมิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช้ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน”

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ข้อ ๒๐ การร่ำรวยโดยผิดกฎหมาย

ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญและหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องพิจารณารับเอามาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่น ๆ ที่อาจจำเป็นในการกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนาสำหรับการร่ำรวยโดยผิดกฎหมาย ซึ่งหมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่สามารถอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผลถึงความเกี่ยวโยงของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นนั้นกับรายได้โดยชอบด้วยกฎหมายของตน

หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบ คุณสมบัติ การสรรหา การดำรงตำแหน่ง และการตรวจสอบ

ประเด็นที่หนึ่ง องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ร่างมาตรา ๖)

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช.” ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษาอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๒ วรรคสอง ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ซึ่งได้รับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ว่าจะต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

คณะอนุกรรมการเห็นว่า การสรรหากรรมการ ป.ป.ช. จากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรกำหนดสาขาที่ต้องการ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เช่น ด้านการเมืองการปกครอง ด้านกฎหมายมหาชน ด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และด้านตรวจสอบการทุจริตหรือไต่สวนวินิจัยการกระทำผิดของ

ข้าราชการ ด้านการป้องกันการทุจริต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของคณะกรรมการสรรหา

(๒) ควรปรับร่างมาตรา ๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ดังนี้

“ร่างมาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช.” ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการสี่หมื่นห้าพันห้าร้อยอีกแปดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาเป็นสตรีเพศ ๗.๗.๗. ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน”

ประเด็นที่สอง คุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. (ร่างมาตรา ๗)

“มาตรา ๗ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๖ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ควรเพิ่มบทบัญญัติเรื่องการปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลักษณะเดียวกับร่างมาตรา ๒๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.^๕ (สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ)

(๒) ควรปรับร่างบทบัญญัติเพื่อให้เกิดความชัดเจน ดังนี้

“ร่างมาตรา ๗ **ข้อที่สามที่สี่และห้าที่เดิมมาตรา ๖ ผู้ได้รับชื่อเสนอชื่อเป็นกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย**

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเด็นที่สาม กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. (ร่างมาตรา ๘)

“มาตรา ๘ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๗ (๑) (๓) (๔) และ (๕) โดยมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งแต่งตั้งโดยศาลรัฐธรรมนูญหนึ่งคน และองค์กรอิสระองค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ ดังนี้

- (ก) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“มาตรา ๒๑ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่งกรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ ก็ได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะกรรมการเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ

- (ข) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (ค) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (ง) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในกรณีที่ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิใช่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการ สรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรเปิดเผยรายชื่อคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ต่อสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบว่าบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อจากศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ต้องไม่อยู่ภายใต้ความผูกมัดแห่งอาณัติของผู้ใด และสามารถใช้อำนาจโดยสุจริต เทียงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

(๒) ควรเปิดเผยรายชื่อผู้สมัครเข้ารับการสรรหา และผู้ได้รับการเสนอชื่อจากการปรึกษาหารือร่วมกันของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นแล้วต่อสาธารณะผ่านช่องทางการสื่อสารของวุฒิสภาและประกาศหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมในอดีต

(๓) ควรเริ่มกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๒๐ วันก่อนหมดวาระ เพื่อให้กรรมการสรรหาใช้เวลาในการดำเนินการสรรหาอย่างรอบคอบไม่เกิน ๙๐ วัน และให้วุฒิสภาตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมไม่เกิน ๓๐ วัน

(๔) การใช้ดุลพินิจของกรรมการสรรหาแต่ละคนต้องมีบันทึกส่วนตนว่าเลือกบุคคลใดเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระเพราะเหตุผลใด เพื่อให้สามารถตรวจสอบคุณสมบัติย้อนหลังกรณีมีการร้องเรียนเรื่องคุณสมบัติหรือความไม่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งของผู้ได้รับการสรรหา

(๕) ควรปรับร่างบทบัญญัติเพื่อให้เกิดความชัดเจน ดังนี้

“มาตรา ๙ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง **ทรงยศ** **ยศชั้น** **ยศชวษ** **ยศชวษชวษ** **ยศชวษชวษชวษ** **ยศชวษชวษชวษชวษ** ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๗ ๖ และมาตรา ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ สรรหา^๖

กรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา^๗ มีหน้าที่และอำนาจในการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครและผู้ได้รับการสรรหา โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด และดำเนินการสรรหาให้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น และต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ^๘

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นที่มีใช้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งที่องค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกบุคคลซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง ชื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความเข้าใจในภารกิจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการคัดเลือกเกินสองคนให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดคะแนนสูงสุดเท่ากันเกินสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกจับสลากให้เหลือเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งหลังนี้ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระแต่งตั้งกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่ง (๔) แล้ว ให้วุฒิสภาในฐานะหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหาประกาศชื่อ พร้อมประวัติย่อที่แสดงถึงคุณสมบัติตาม (๔) และวรรคสี่ ทางสื่อสิ่งพิมพ์สาธารณะและสื่อสารมวลชนอิเล็กทรอนิกส์ของวุฒิสภาน้อยสิบห้าวันก่อนการพิจารณาสรรหาเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบคุณสมบัติมาตรา ๗ และลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ หากมีการร้องคัดค้านจากประชาชน**ผ่านนิติบุคคลที่ปฏิบัติงานด้วยตัวคนตัวจริง** และ**ประพฤติน่าเชื่อถือ**ภายในสิบห้าวันหลังจากที่ประกาศ ให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะกรรมการองค์กร

^๖ ปรับบทบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

^๗ เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๑ วรรคเจ็ดของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง บัญญัติให้ "ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา"

^๘ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีการบัญญัติไว้

อิสระนั้นวินิจฉัยคำร้องและทบทวนการแต่งตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่ได้รับคำร้อง หากยืนยันบุคคลเดิมต้องได้รับความเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของคณะกรรมการองค์อิสระนั้นที่มีอยู่^๔

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิได้ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ หรือตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม”

ประเด็นที่สี่ กระบวนการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภา (ร่างมาตรา ๑๐)

“มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง กรรมการ ป.ป.ช. ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ ป.ป.ช. และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กรณีกรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ควรบัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกา และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกตุลาการศาลปกครองสูงสุด เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการ ป.ป.ช. แทนในระหว่างการดำเนินกระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. แทนตำแหน่งที่ว่าง

(๒) ควรนำทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๒๐๔ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๑๗ มาบัญญัติรวมไว้ในร่างมาตรา ๑๐

(๓) กรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ และมีกรรมการเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ควรกำหนดให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคล โดยนำหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๔ วรรคหกมาบัญญัติรวมไว้ในร่างมาตรา ๑๐ เพื่อให้เป็นกระบวนการเดียวกัน

(๔) ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาประกาศชื่อ พร้อมประวัติย่อที่แสดงถึงคุณสมบัติทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยง่าย และส่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครเข้ารับการสรรหามาให้คณะกรรมการสรรหาเพื่อพิจารณาประกอบ

(๕) ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้คณะกรรมการสรรหามีความรับผิดชอบหากดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่นเดียวกับที่บัญญัติใน

^๔ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งไม่มีการบัญญัติไว้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ)

(๖) ควรปรับร่างบทบัญญัติเพื่อให้เกิดความชัดเจน ดังนี้

“มาตรา ๑๐ ในการสรรหากรรมการ ซึ่งกำหนดและพระราชปรมาภิไธยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ

ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาหรือเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการสรรหา โดยต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความมีประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีมาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมของคณะกรรมการสรรหา รวมถึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการสรรหาในการสรรหาที่วัดได้ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมและความเที่ยงธรรมแล้วประกาศต่อสาธารณะพร้อมกับการเปิดรับสมัคร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขพื้นฐานดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่เข้าสรรหาเพื่อเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกคนต้องเขียนประวัติที่แสดงความรู้และประสบการณ์ในการทำงานที่แสดงให้เห็นว่ามีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่จะปฏิบัติหน้าที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยลายมือตนเอง รวมถึงเสนอแนวคิดในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้มีประสิทธิผล ทั้งนี้ ตามแบบใบแบบที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด

(๒) คณะกรรมการสรรหาอาจกำหนดหลักเกณฑ์และแต่งตั้งอนุกรรมการคัดกรองขั้นต้น ซึ่งทำไม่ได้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดกรองขั้นต้นในประกาศรับสมัคร โดยต้องให้เวลาผู้สมัครได้รับทราบและมีเวลาเตรียมตัวไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(๓) จัดให้มีการสัมภาษณ์ผู้เข้าสรรหาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติคนละ สิบห้าถึงยี่สิบนาที โดยต้องมีการสอบถามถึงประวัติและแนวคิดในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตาม (๑) และให้มีการบันทึกวิถีทัศนเก็บไว้เป็นหลักฐานที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหาด้วย

(๔) ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาหรือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความรอบรู้ในงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละด้านประกอบด้วย

(๕) ในกรณีไม่สามารถหาข้อยุติด้วยการพิจารณาหรือกันไม่ได้ ให้ลงมติโดยเปิดเผยและห้ามกรรมการสรรหาออกเสียง ผู้ได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการสรรหา ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามที่กำหนดหรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหาให้ลงคะแนนใหม่

(๖) ก่อนมีการลงคะแนนใหม่ทุกครั้ง ให้กรรมการแต่ละคนให้เหตุผลในการเลือกบุคคลนั้น ต่อที่ประชุมและบันทึกไว้ในบันทึกการประชุม ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา หรือตัดสิทธิ์ ให้ดำเนินการสรรหา หรือตัดสิทธิ์ ใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหา หรือตัดสิทธิ์ ในครั้งแรกไม่มีสิทธิได้รับการสรรหา หรือตัดสิทธิ์ ในครั้งถัดไปอีก

(๓) ให้คณะกรรมการสรรหาทุกคนบันทึกคำวินิจฉัยส่วนบุคคลในการสรรหาบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือให้ความเห็นอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเก็บไว้เป็นหลักฐานที่หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการสรรหา และให้ใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๐/๑ ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้กรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

วุฒิสภาต้องประกาศรายชื่อผู้ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๑๐ พร้อมประวัติย่อทางสื่อสาธารณะของวุฒิสภาและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อรับฟังความเห็นจากประชาชน และอาจตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้ได้รับการสรรหาเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และให้มีอำนาจในการเรียกเอกสารประกอบการพิจารณาสรรหาของคณะกรรมการสรรหามาประกอบการพิจารณาได้ ทั้งนี้ กระบวนการตรวจสอบของวุฒิสภาต้องไม่เกิน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอชื่อจากทั้งคณะกรรมการสรรหา **และที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแล้ว** หากดำเนินการไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าวุฒิสภาให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหาพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่ หากคณะกรรมการสรรหาไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภา และมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์ ให้ส่งรายชื่อนั้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว

เมื่อผู้ได้รับการสรรหาได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานคณะกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับกรรมการที่ยังไม่พ้นจากตำแหน่งถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับกรรมการที่ดำรงตำแหน่งอยู่เดิมมีจำนวนเกินห้าคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานกรรมการได้และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีจำนวนไม่ถึงห้าคนไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนสามคน และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครอง

สูงสุดจำนวนสองคนเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการแทน และพ้นจากตำแหน่งเมื่อกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งใหม่และเข้ารับหน้าที่ครบห้าคนแล้ว (หากจำเป็นต้องมีการแต่งตั้งประธานกรรมการให้ดำเนินการตามวรรคห้าโดยอนุโลม)”

ประเด็นที่ห้า การยื่นหลักฐานการลาออกจากการประกอบอาชีพ (ร่างมาตรา ๑๑)

“มาตรา ๑๑ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘ (๑๘) (๑๙) หรือ (๒๐) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๘ (๒๑) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๘ (๑๘) (๑๙) (๒๐) หรือ (๒๑) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภา จะนำความกราบบังคมทูลตามมาตรา ๑๐ วรรคสี่ ในกรณีที่ไม่แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาใหม่”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

๑. ควรแก้ไขความเป็นว่า “และให้ดำเนินการตัดสิทธิ์หรือสรรหาใหม่” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๓๒ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา”

๒. ควรบัญญัติกระบวนการ หรือวิธีการแสดงเจตนาในการลาออกจากการเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือลาออกจากการเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือลาออกจากการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด หรือลาออกจากการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระในร่างมาตรา ๑๑ ให้ชัดเจน

ประเด็นที่หก การเลือกประธาน ป.ป.ช. (ร่างมาตรา ๑๒)

“มาตรา ๑๒ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๐ ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ได้รับความเห็นชอบให้ครบเก้าคน และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้กรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่ากรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการเลือกประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดว่า กรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา เมื่อรวมกับกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี จะต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน จึงจะสามารถเลือกประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้

(๒) การปรับบทบัญญัติร่างมาตรานี้ โดยบัญญัติเช่นเดียวกับที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๒ วรรคเก่า ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. (ฉบับผ่านความเห็นชอบสภานิติบัญญัติแห่งชาติ)^{๑๑}

ข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ มีประเด็นพิจารณาว่าหลักการที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอในร่างมาตรานี้ หากเป็นกรณีที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ยังดำรงตำแหน่งอยู่ การกำหนดให้ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ ป.ป.ช. จะมีผลให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๑๘ ประกอบมาตรา ๒๐๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ด้วยหรือไม่

ประเด็นที่เจ็ด การพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา ๑๔)

“มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๓ กรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๖ หรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามทั่วไปตามมาตรา ๘

ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งลาออกจากตำแหน่ง ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการ ป.ป.ช. ที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการ ป.ป.ช. ใหม่แทน

ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๙ เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่กรรมการ ป.ป.ช. ผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่ รวมทั้งการได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่กรรมการ ป.ป.ช. ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

การร้องขอ ผู้มีสิทธิร้องขอ การพิจารณา และการวินิจฉัยตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

^{๑๑}มาตรา ๑๒

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับกรรมการซึ่งยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือก แต่เมื่อรวมกับกรรมการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี มีจำนวนถึงห้าคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานกรรมการได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ และให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือกต่อไปโดยเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ (๒) และ (๓) และมีกรรมการ ป.ป.ช. เหลืออยู่ไม่ถึงครึ่งหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการชั่วคราวให้ครบถ้วน โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะ กรรมการ ป.ป.ช. ได้จนกว่ากรรมการ ป.ป.ช. ที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรกำหนดกระบวนการ หรือขั้นตอนกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. ลาออกจากตำแหน่งให้ชัดเจนว่า การแสดงเจตนาลาออกจากตำแหน่งลักษณะใดที่จะถือว่ามีผลเป็นการแสดงเจตนาลาออกจากตำแหน่ง

ประเด็นที่แปด การยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. (ร่างมาตรา ๑๕)

“มาตรา ๑๕ ให้กรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อประธานวุฒิสภาเมื่อรับเข้าตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๘ มาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๙๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

บัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง จะเปิดเผยได้แต่เฉพาะกรณีที่ต้องดำเนินการตามวรรคสาม หรือเพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการวินิจฉัยชี้ขาดและได้รับการร้องขอจากศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรณีที่เจ้าของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นยินยอมให้มีการเปิดเผย ซึ่งในกรณีนี้ ให้ประธานวุฒิสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีของบุคคลตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรกำหนดให้มีการเปิดเผยผลการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. ต่อสาธารณะเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ควรพิจารณาว่าองค์กรใดเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) ควรเพิ่มบทบัญญัติให้มีการเปิดเผยผลการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เช่นเดียวกับกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นที่เก้า การเข้าชื่อให้ตรวจสอบกรรมการ ป.ป.ช. (ร่างมาตรา ๑๖)

“มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงโดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร เมื่อประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาส่งเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง

การกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการเข้าชื่อกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะกรรมการไต่สวน และบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทาง อาญา รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่กรรมการ ป.ป.ช. เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวนและการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) หลักการในวรรคหนึ่ง ควรกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ต่อประธานรัฐสภาเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการ ป.ป.ช. ในสี่กรณีคือ (๑) มีพฤติการณ์ร้ายร้ายผิดปกติ (๒) ทุจริตต่อหน้าที่ (๓) จงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และ (๔) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เท่านั้น ไม่รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานอนุกรรมการไต่สวนด้วย

(๒) กระบวนการเข้าชื่อกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ควรนำมาใช้บังคับแก่การกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประธานอนุกรรมการไต่สวนด้วยหรือไม่

(๓) ควรแก้ไขเพิ่มเติมวรรคหนึ่ง ความว่า “มีพฤติการณ์ร้ายร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นสะหรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๓๔ ของรัฐธรรมนูญ

(๔) เห็นด้วยกับหลักการในเรื่องที่บัญญัติให้นำกระบวนการเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง มาใช้แก่กรณีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะกรรมการไต่สวน และบุคคลอื่นในฐานะตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่กรรมการ ป.ป.ช. เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย เพื่อให้เป็นหลักการเดียวกับกรณีที่บุคคลอื่นร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ส่วนที่ ๒ หน้าที่และอำนาจ

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรนำหลักการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่กำหนดในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๘/๒๕๕๗ มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

สาระสำคัญดังกล่าวกำหนดให้ทุกภาคส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้ ในกรณีที่มีการกล่าวหา

หรือพบเหตุอันควรสงสัยว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการ หรือเกี่ยวข้องกับการทุจริต ประพฤติมิชอบ ทั้งในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของ รัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล โดยให้บังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทาง ปกครอง และมาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือ ผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการ ให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี ซึ่งทั้งหมดเปรียบเสมือนการเพิ่มแอมมาจับหนู

(๒) ควรนำสาระสำคัญตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นฐานในการกำหนดการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยกำหนดให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนเฉพาะกรณีความผิดของหัวหน้าส่วนราชการที่ถืองบประมาณ นักการเมือง และคดีที่มีมูลค่าความเสียหายสูง นอกจากนี้ ควรมอบให้หัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบดำเนินคดีวินัย อาญา และละเมิด โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติและกำกับดูแล และดำเนินการเอาผิดหัวหน้าส่วนราชการที่ปล่อยปละละเลยการปฏิบัติหน้าที่จนทำให้ทางราชการ เสียหาย

(๓) ภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรเน้นภารกิจทั้งสามด้านคือ งานป้องกัน งานปราบปราม และงานตรวจสอบทรัพย์สิน มิใช่เน้นแต่เฉพาะภารกิจงานปราบปรามเพียงอย่างเดียว แต่ควรมุ่งเน้นแสวงหาความรู้เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันด้วย โดยบัญญัติในกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิด จากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกใน การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดย ได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๔) ควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๓ โดยมีสาระให้ความสำคัญกับเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน และคุ้มครอง ผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต ทั้งความปลอดภัยและการฟ้องคดีเพื่อปิดปาก นอกจากนี้ ควรบัญญัติห้าม หน่วยงานของรัฐฟ้องผู้แจ้งเบาะแสในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริงและดำเนินคดีด้วย

ทั้งนี้ การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต ต้องวางระบบการปกป้องคุ้มครองที่ร้องเรียนหรือแจ้ง เบาะแสอย่างเข้มงวด โดยถือว่าเป็นความลับของทางราชการ รวมถึงปรับปรุงระบบการคุ้มครองพยาน และการช่วยเหลือข้าราชการผู้แจ้งเบาะแส (มาตรา ๑๐๓/๒ ถึง ๑๐๓/๖ ของกฎหมายเดิม) เพื่อให้ ข้าราชการและประชาชนสามารถเข้าช่วยเหลือทางราชการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การกำหนดมาตรการเหล่านี้จำเป็นต้องประสาน กับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ไตสวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ร่างมาตรา ๑๙)

“มาตรา ๑๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไตสวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือประพฤติมิชอบ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรคงหลักการใน (๑) เพื่อให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ประพฤติมิชอบด้วย

(๒) ไตสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือประพฤติมิชอบ เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- กรณีประพฤติมิชอบที่ไม่ใช่การกระทำทุจริต ควรกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ดำเนินการลงโทษทางวินัย โดยให้ผู้บังคับบัญชารายงานผลการดำเนินการลงโทษทางวินัยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการติดตามหรือดำเนินการหากเห็นว่าการลงโทษทางวินัยไม่เหมาะสม

(๓) ไตสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือการกระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ การประสานความร่วมมือเพื่อประโยชน์แห่งการไตสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรปรับบทบัญญัติใน (๓) ให้สอดคล้องกับข้อบทที่ ๔๓ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC)^{๑๑}

^{๑๑} ข้อ ๔๓ ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๑. รัฐภาคีต้องให้ความร่วมมือในเรื่องทางอาญาตามข้อ ๔๔ ถึง ๕๐ ของอนุสัญญานี้ ในกรณีที่เหมาะสมและโดยสอดคล้องกับระบบกฎหมายภายในของตน รัฐภาคีต้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสืบสวนสอบสวนในเรื่อง และกระบวนการพิจารณาในทางแพ่งและทางปกครองเกี่ยวกับการทุจริต

(๔) กำหนดให้มีการไต่สวนสาธารณะในการไต่สวนข้อเท็จจริงเรื่องที่มีลักษณะความผิดร้ายแรงและกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ถ้าจะมีบทบัญญัติเช่นว่านี้ ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีกระบวนการไต่สวนสาธารณะได้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความพร้อม และต้องกำหนดเงื่อนไขไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนว่ากรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนสาธารณะได้นั้น จะต้องคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็น ดังนี้ (๑) ความร้ายแรงของลักษณะความผิดและผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ (๒) ประโยชน์ของการเปิดเผยสู่สาธารณะ และ (๓) การคุ้มครองสิทธิของบุคคลและผลกระทบต่อรูปคดี รวมทั้งกำหนดวิธีดำเนินการไต่สวนสาธารณะไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และควรกำหนดขั้นตอนการทำการกระบวนการไต่สวนสาธารณะไว้ในกฎหมายบางส่วนด้วย

(๒) ควรบัญญัติกระบวนการไต่สวนสาธารณะไว้เพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลจากการดำเนินกระบวนการไต่สวนสาธารณะ และเป็นกระบวนการที่ใช้ในต่างประเทศ เช่น เครือรัฐออสเตรเลีย เป็นต้น

(๔) การกำหนดให้มีกระบวนการไต่สวนสาธารณะจะเป็นบังคับให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการพัฒนาการทำหน้าที่ในเรื่องไต่สวนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

(๕) สอบสวนในกรณีที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้จัดทำโครงการหรืออนุมัติ หรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่าสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมการสิทธิ หรือคณะรัฐมนตรี ดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) คำว่า “สอบสวน” ไม่ควรนำมาใช้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่าเป็นกระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้ ซึ่งมีกระบวนการที่แตกต่างกับระบบไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (มาตรา ๑๑๔ วรรคหก ของร่างรัฐธรรมนูญ “ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน”)

(๒) ควรปรับบทบัญญัติใน (๕) เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ

(๓) ควรนำหลักการที่บทบัญญัติใน (๕) ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

(๖) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน การตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง

๒. ในเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ เมื่อใดก็ตามที่มีข้อกำหนดให้การกระทำความผิดที่เป็นมูลกรณีของการร้องขอต้องเป็นความผิดทางอาญาของรัฐที่ร้องขอและรัฐที่ได้รับการร้องขอ ให้ถือว่ากรณีเป็นไปตามข้อกำหนดนั้นแล้วหากการกระทำอันเป็นพื้นฐานของความผิดที่มีการร้องขอความช่วยเหลือนั้นถือเป็นความผิดอาญาภายใต้กฎหมายของรัฐภาคีทั้งสอง ไม่ว่าจะกฎหมายของรัฐที่ได้รับการร้องขอจะจัดความผิดนั้นไว้ในประเภทเดียวกัน หรือกำหนดความผิดไว้ในฐานความผิดเดียวกันกับความผิดของรัฐที่ร้องขอหรือไม่ก็ตาม

รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินการเปิดเผยบัญชี และเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินของบุคคลดังกล่าว หรือดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ควรแยกออกเป็นสองขั้นตอนคือ ขั้นตอน ที่หนึ่ง กระบวนการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และขั้นตอนที่สองการตรวจสอบ ความถูกต้องและมีอยู่จริง รวมทั้งที่มาของทรัพย์สิน โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนด ระเบียบว่ากรณีใดจึงจะมีการตรวจสอบความถูกต้องและมีอยู่จริง รวมทั้งที่มาของทรัพย์สิน

(๒) การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ควรกำหนดให้ยื่นเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้ลักษณะเดียวกับการยื่นภาษีประจำปี

(๗) กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่นหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพ รายงานธุรกรรมทางการเงินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการ

- ควรเพิ่มเติมหลักการโดยกำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคาร แห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อพบความผิดปกติ หรือตรวจสอบพบที่มีการเคลื่อนไหวทางการเงินที่ถือว่า เป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ หรือพบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์ ร่ำรวยผิดปกติ ให้หน่วยงานนั้นมีหน้าที่รายงานธุรกรรมทางการเงินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๘) เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาลหรือคณะกรรมการ ตรวจสอบแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการตรวจสอบ หากโครงการใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นโครงการที่สื่อไปในทางทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจที่จะ วินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐหรือรัฐบาลยุติการดำเนินโครงการนั้น

(๒) กรณีการทุจริตเชิงนโยบายโดยเฉพาะการออกกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองในการทุจริตต่อหน้าที่ จะมีวิธีดำเนินการอย่างไรเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มี อำนาจระงับยับยั้ง หรือจะมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้สิทธิประชาชนในการตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบาย

(๓) เป็นหลักการเดียวกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐมนตรี

เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กรณีที่ร่างกฎหมายดังกล่าวไม่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ควรนำหลักการดังกล่าวบัญญัติไว้ในหมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) ดำเนินการส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

(๑๐) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควบคุม ดูแล และกำกับติดตามการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งบูรณาการงบประมาณและแผนงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติเพื่อป้องกันการทุจริต เกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรการศึกษา

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ไม่เห็นด้วยกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการจัดทำจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๑) ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรบัญญัติวิธีการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ชัดเจนว่าจะมีวิธีดำเนินการในการป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตอย่างไร นอกจากนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการป้องกันการทุจริตเป็นหลัก มิใช่มุ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการการเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งมีองค์กรของฝ่ายบริหารผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะอยู่แล้ว

(๒) ควรนำหลักการที่กำหนดในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๘/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ มาบัญญัติไว้ใน (๑๑) ด้วย

(๑๒) ดำเนินการเกี่ยวกับด้านการต่างประเทศโดยเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในคดีทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา หรือพิจารณาให้ความช่วยเหลือกับต่างประเทศในคดีทุจริต ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศในการต่อต้านการทุจริต

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน่วยหลักในการดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในคดีทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา หรือพิจารณาให้ความช่วยเหลือกับต่างประเทศในคดีทุจริต

(๑๓) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูงหรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไป

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีอำนาจแต่งตั้งเฉพาะเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ส่วนตำแหน่งอื่นให้เป็นอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากเป็นเรื่องการบริหารภายในสำนักงาน ป.ป.ช.

(๒) ในส่วนคณะกรรมการบริหารงานบุคคลขององค์กรอิสระจะมีหรือไม่ก็ได้ แต่ในส่วนสำนักงาน ป.ป.ช. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณากำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลด้านวินัย และด้านจริยธรรมของข้าราชการ ป.ป.ช. แต่ปัจจุบันอำนาจนี้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้สอดคล้องกับหมวด ๒ มาตราการป้องกัน ข้อบทที่ ๖ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓^{๑๒}

(๑๔) แต่งตั้งหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวนเพื่อปฏิบัติหน้าที่โดยประกาศราชกิจจานุเบกษา หรือมอบหมายไว้เป็นการเฉพาะหรือเป็นการทั่วไปให้หัวหน้าพนักงาน ไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑๕) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๖) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทุกปี ทั้งนี้ ให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และเปิดเผยต่อสาธารณะด้วย

(๑๗) ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติหรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินคดีตามที่เห็นสมควรหรืออาจส่งเรื่องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรับไปดำเนินการก็ได้

^{๑๒} ข้อ ๖ องค์กรการต่อต้านการทุจริตเชิงป้องกัน

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องประกันความมีอยู่ขององค์กรหนึ่งหรือหลายองค์กรตามความเหมาะสมในการป้องกันการทุจริต ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น

(ก) ปฏิบัติตามนโยบายที่กล่าวถึงในข้อ ๕ ของอนุสัญญานี้ และควบคุมดูแลและประสานการปฏิบัติตามนโยบายเหล่านั้นในกรณีที่เหมาะสม

(ข) เพิ่มพูนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต

๒. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องอนุญาตให้องค์กรที่กล่าวถึงในวรรค ๑ ของข้อนี้มีอิสระตามความจำเป็นโดยเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน เพื่อให้องค์กรดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปราศจากอิทธิพลในทางมิชอบใด ๆ โดยรัฐควรจัดหาทรัพยากรด้านวัตถุที่จำเป็นและพนักงานผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนควรจัดให้มีการฝึกอบรมตามที่พนักงานเห็นว่าอาจต้องการเพื่อใช้ปฏิบัติหน้าที่ของตน

๓. ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐแจ้งชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานซึ่งอาจช่วยรัฐภาคีอื่น ๆ ในการพัฒนาและปฏิบัติตามมาตรการพิเศษสำหรับการป้องกันการทุจริตให้เลขาธิการสหประชาชาติทราบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคดีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวข้องกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในคราวเดียวกัน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ สอบสวน เบื้องต้น แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือ ไต่สวน สำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วย ทั้งนี้ รวมถึงบุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน หรือผู้ให้ ผู้ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ด้วย

ในการไต่สวนและวินิจฉัยตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจวินิจฉัยความผิดทางอาญา ทางวินัย หรือทั้งทางอาญาและทางวินัย ได้ในทุกฐานความผิดหรือบทมาตราที่เกี่ยวข้อง

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

ตั้งข้อสังเกตว่า เป็นการบัญญัติเพื่อแก้ไขปัญหาในอดีตกรณีศาลปกครองมีคำวินิจฉัยกลับมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่องโทษทางวินัยใช่หรือไม่ และการบัญญัติลักษณะนี้สามารถปฏิบัติได้หรือไม่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) (๓) และ (๖) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับหรือกำหนดให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ สอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดก็ได้

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

ตั้งข้อสังเกตว่า ความในวรรคสี่เป็นบทบัญญัติที่มุ่ง (๑) แก้ไขปัญหาความล่าช้าของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช่หรือไม่ (๒) เป็นการเร่งรัดการพิจารณาคดีใช่หรือไม่ (๓) การมอบหมายให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวนเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ สอบสวนหรือไต่สวน มีความเหมาะสมหรือไม่ และ (๔) มีกระบวนการโต้แย้งคัดค้านที่สามารถดำเนินการในทางปฏิบัติได้หรือไม่

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ออกใช้บังคับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่มีผลเป็นการทั่วไป ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ลงนาม และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

ประเด็นที่สอง การจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชน ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือธุรกรรมทางการเงิน รวมทั้งดำเนินคดีแพ่งที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศ (ร่างมาตรา ๒๔ (๕))

“(๕) ดำเนินการจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชนที่เป็นที่ยอมรับแห่งวิชาชีพ ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือธุรกรรมทางการเงิน รวมทั้งดำเนินคดีแพ่งที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการติดตามทรัพย์สินคืน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- เพื่อประโยชน์ในการติดตามทรัพย์สินคืน การดำเนินคดีแพ่งที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศ ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หรือสำนักงานเอกชนที่เป็นที่ยอมรับแห่งวิชาชีพ เพื่อดำเนินคดีแพ่งที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากปัจจุบันในต่างประเทศให้ความสำคัญกับการดำเนินคดีทางแพ่งซึ่งเป็นกระบวนการมีประสิทธิภาพในการติดตามทรัพย์สินคืนจากต่างประเทศ

ประเด็นที่สาม อำนาจในการออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ การสอบสวน (ร่างมาตรา ๒๕)

“มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ การสอบสวน การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการไต่สวน ระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังต่อไปนี้

(๑) วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษการดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง การค้น หรือการปล่อยชั่วคราว การตรวจสอบ การสอบสวน การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ไต่สวน การส่งมอบคดี และการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับคดีในระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ การสอบสวนเบื้องต้น การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือไต่สวน

เมื่อมีข้อบังคับตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่กำหนดนั้น ถ้าข้อบังคับดังกล่าวเป็นการกำหนดหน้าที่ในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรแก่กรณี โดยได้รับค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดที่จำเป็นในการช่วยเหลือ

สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ การสอบสวน การแสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการไต่สวน ระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ออกเป็นระเบียบโดย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มิใช่ออกเป็นข้อบังคับ

ประเด็นที่สี่ อำนาจประกาศกำหนดมูลค่าการทำธุรกรรมทางการเงิน (ร่างมาตรา ๒๘)

“มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจประกาศกำหนดมูลค่าการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด หรือที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน ในการทำธุรกรรมทางการเงินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาครแห่งประเทศไทย หรือธนาครพาณิชย์ รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพ ต้องรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้แตกต่างจากที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือคณะกรรมการธุรกรรมกำหนดก็ได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรกำหนดมูลค่าการทำธุรกรรมทางการเงิน หรือกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ชัดเจนในเรื่องกรอบระยะเวลา และจำนวนมูลค่าการทำธุรกรรมทางการเงิน

(๒) ควรกำหนดเงื่อนไขการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นมาตรฐานอันเดียวกัน มิเช่นนั้นจะเป็นภาระแก่หน่วยงานที่จะต้องรายงานธุรกรรมทางการเงินต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) ความว่า “ให้แตกต่างจากที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือ คณะกรรมการธุรกรรมกำหนดก็ได้” ในทางปฏิบัติการรายงานธุรกรรมทางการเงิน ไม่ควรมีข้อแตกต่าง แต่ควรมีแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน

(๔) ควรคงบทบัญญัติในร่างมาตรา ๒๘ ไว้ เนื่องจากการรอข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินจาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความล่าช้า ทำให้ไม่สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองไว้ตรวจสอบได้ทันท่วงที

(๕) ธุรกรรมทางการเงินที่มีความผิดปกติเพียงเล็กน้อย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวได้ แต่หากเป็นธุรกรรมทางการเงินที่มีความผิดปกติถึง ขั้นส่อว่ามีการกระทำการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งข้อมูลธุรกรรมทางการเงินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบโดยเร็ว

(๖) การให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดมูลค่าการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด หรือที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่แตกต่างจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการธุรกรรมกำหนด อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบ รวมถึงสร้างภาระแก่สถาบันทางการเงินที่ต้องส่งข้อมูลเกี่ยวกับ

ธุรกรรมทางการเงินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

(๗) ควรใช้เกณฑ์ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นฐานที่ในการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบการทำธุรกรรมทางการเงินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประเด็นที่ห้า อำนาจเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤตินิชอบหรือความผิด (ร่างมาตรา ๓๐)

“มาตรา ๓๐ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤตินิชอบ หรือความผิดท้ายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤตินิชอบ เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤตินิชอบพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็น ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็นความผิดตามวรรคหนึ่ง

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง จากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(๓) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤตินิชอบสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวันโดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร ในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ทั้งนี้ หากปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังที่มีคำสั่งอนุญาตว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤตินิชอบอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤตินิชอบทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานไตสวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) การประเมินติดตามการปฏิบัติการตามพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ของประเทศไทย การประเมินในรอบที่ ๑ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ถึง ค.ศ. ๒๐๑๕ ซึ่งเป็นการประเมินในหมวด ๓ การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบทที่ ๑๕ - ๔๒ และหมวด ๔ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อบทที่ ๔๔ - ๕๐ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยต้องกำหนดให้มีวิธีปฏิบัติตามมาตราการพิเศษ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้นำเสนอมาในร่างมาตรา ๓๐ ร่างมาตรา ๓๑ และร่างมาตรา ๓๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ การเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารที่ใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด การแฝงตัว และการดักฟังการสื่อสาร คณะอนุกรรมการเห็นว่า ถ้าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรที่ต้องบัญญัติเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ควรกำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ดำเนินมาตรการพิเศษ แทนการกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

(๒) หลักการในเรื่องนี้เป็นหลักปฏิบัติที่ DSI ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลด้วยวิธีพิเศษเพื่อดำเนินการยึด आयัตทรัพย์สินได้อย่างทันท่วงทีก่อนมีการโอนย้ายหรือจำหน่ายทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม การบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามร่างมาตรา ๓๐ ควรกระทำเท่าที่จำเป็นและภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำการทุจริตตามฐานความผิดที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ควรบัญญัติไว้ในกฎหมาย แต่ควรให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อรองรับวิธีดำเนินการพิเศษในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามร่างมาตรา ๓๐

(๓) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องที่เหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากการมีคำสั่งอนุญาตของผู้พิพากษาไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ดังนั้น ควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. นำจะเพียงพอแล้ว

(๔) ร่างมาตรา ๓๐ ไม่ได้มีเจตนารมณ์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารโดยตรง แต่บัญญัติให้นำมาใช้บังคับต่อเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้รับการตอบสนองจากการขอข้อมูลไปยังหน่วยงานหรือบุคคลที่ยึดถือข้อมูลดังกล่าว

(๕) ร่างมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้การไต่สวนข้อเท็จจริงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC)

ประเด็นที่หก อำนาจให้บุคคลใด หรือหน่วยงานของรัฐ จัดทำเอกสารหรือหลักฐาน หรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด หรือปฏิบัติการอำพราง (ร่างมาตรา ๓๑)

“มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจให้บุคคลใด หรือหน่วยงานของรัฐ

จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด หรือปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบสวนสอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือไต่สวน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดหรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด หรือปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ สืบสวนสอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือไต่สวน ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- การประเมินติดตามการปฏิบัติการตามพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ของประเทศไทย การประเมินในรอบที่ ๑ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ถึง ค.ศ. ๒๐๑๕ ซึ่งเป็นการประเมินในหมวด ๓ การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบทที่ ๑๕ - ๔๒ และหมวด ๔ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อบทที่ ๔๔ - ๕๐ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยต้องกำหนดให้มีวิธีปฏิบัติตามมาตราพิเศษ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้นำเสนอมาในร่างมาตรา ๓๐ ร่างมาตรา ๓๑ และร่างมาตรา ๓๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ การเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารที่ใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด การแฝงตัว และการดัดแปลงการสื่อสาร คณะอนุกรรมการเห็นว่า ถ้าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรที่ต้องบัญญัติเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ควรกำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ดำเนินมาตรการพิเศษ แทนการกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ประเด็นที่เจ็ด การสะกตรอยผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด หรือจะกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๓๒)

“มาตรา ๓๒ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้เครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด ในการสะกตรอยผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด หรือจะกระทำความผิดฐานร้ายแรง ผิดปกติ หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือประพฤติมิชอบ หรือความผิดท้ายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- การประเมินติดตามการปฏิบัติการตามพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ของประเทศไทย การประเมินในรอบที่ ๑ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ถึง ค.ศ. ๒๐๑๕ ซึ่งเป็นการประเมินในหมวด ๓ การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบทที่ ๑๕ - ๔๒ และหมวด ๔ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อบทที่ ๔๔ - ๕๐ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยต้องกำหนดให้มีวิธีปฏิบัติตามมาตราพิเศษ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้นำเสนอมาในร่างมาตรา ๓๐ ร่างมาตรา ๓๑ และร่างมาตรา ๓๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ

ทุจริต คือ การเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารที่ใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด การแฝงตัว และการดักฟังการสื่อสาร คณะอนุกรรมการเห็นว่า ถ้าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นสมควรที่ต้องบัญญัติเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ควรกำหนดให้ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ดำเนินมาตรการพิเศษ แทนการ กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ประเด็นที่แปด อำนาจเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า จะเกี่ยวข้องในเรื่องที่กล่าวหาเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา (ร่างมาตรา ๓๓)

“มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแจ้ง ให้หน่วยงานหรือสถาบันการเงินใดดำเนินการจัดให้กรรมการ ป.ป.ช. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูก กล่าวหาหรือบุคคลอื่นที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า จะเกี่ยวข้อง ในเรื่องที่กล่าวหาเพื่อประโยชน์ในการไต่สวน ข้อเท็จจริงหรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่จะขอเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน หรือสถาบันการเงินใด ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ทั้งนี้ ภายใต้งบบังคับของกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานนั้น

ข้อมูลของหน่วยงานหรือสถาบันการเงินใดที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลมี คำสั่งให้มีการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- อำนาจในการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน หรือสถาบันการเงินใดตามร่างมาตรา ๓๓ เป็นอำนาจ ที่มีอยู่ในกฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่งควรบัญญัติ อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้สอดคล้องกันด้วย

ประเด็นที่เก้า มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๓๖)

“มาตรา ๓๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑) ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย

(๒) ให้กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้า พนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการดำเนินการตรวจสอบ การสอบสวนเบื้องต้น การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการไต่สวน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ ป.ป.ช. กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานไต่สวนเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กระบวนการสอบสวนเบื้องต้นที่บัญญัติในร่างฉบับนี้ ควรพิจารณาเรื่องรูปแบบการบัญญัติถ้อยคำ

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรทำหน้าที่เป็นองค์กรวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำทุจริตเป็นหลัก ไม่ควรให้มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน

ประเด็นที่สืบ (ร่างมาตรา ๓๗)

“มาตรา ๓๗ ในการพิจารณา การทำความเข้าใจ การวินิจฉัยคดี หรือการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แสดงเหตุผลอันสมควรประกอบแล้วย่อมได้รับความคุ้มครอง และไม่ต้องรับผิดทางแพ่งหรือทางอาญาเนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือผู้ช่วยเหลือผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบซึ่งถูกฟ้องหรือถูกดำเนินคดีอันเนื่องมาจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แม้ผู้นั้นจะพ้นจากตำแหน่งหรือหน้าที่ไปแล้วก็ตาม

บทบัญญัติตามมาตรานี้ ให้รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรบัญญัติหลักการในร่างมาตรา ๓๗ ให้ครอบคลุมถึงผู้แจ้งเบาะแสว่ามีกรกระทำทุจริต ให้ได้รับการคุ้มครองเมื่อได้แจ้งเบาะแสโดยสุจริตด้วย

(๒) บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๗ ไม่ตรงตามหลักการที่กำหนดในข้อบทที่ ๑๑^{๓๓} และข้อบทที่ ๓๖^{๓๔} ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC) เนื่องจากในข้อบทที่ ๑๑ เป็นเรื่องการกำหนดมาตรการโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการและบทบาทที่สำคัญ

^{๓๓} ข้อ ๑๑ มาตรการที่เกี่ยวกับการรักษาการฝ่ายตุลาการและฝ่ายอัยการ

๑. โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการและบทบาทที่สำคัญของตุลาการในการต่อต้านการทุจริต รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างความมีคุณธรรมและป้องกันโอกาสในการทุจริตในหมู่ข้าราชการฝ่ายตุลาการ มาตรการเช่นว่าอาจรวมถึงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความประพฤติของข้าราชการฝ่ายตุลาการ ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐนั้นและไม่กระทบกระเทือนต่อความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ

๒. มาตรการที่ให้ผลในลักษณะเดียวกับที่กำหนดในวรรค ๑ ของข้อนี้ อาจนำมาใช้กับการรักษาการฝ่ายอัยการ ในบรรดารัฐภาคีที่ฝ่ายอัยการมิได้เป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายตุลาการแต่มีความเป็นอิสระในทำนองเดียวกับฝ่ายตุลาการ

^{๓๔} ข้อ ๓๖ หน่วยงานที่มีความชำนาญพิเศษ

รัฐภาคีแต่ละรัฐโดยเป็นไปตามหลักพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน ต้องประกันว่าจะมีหน่วยงานหนึ่งหรือหลายหน่วยงานหรือบุคคลซึ่งมีความชำนาญพิเศษในการต่อต้านการทุจริตโดยการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานหรือบุคคลเช่นว่าต้องได้รับความเป็นอิสระตามที่จำเป็นโดยเป็นไป ตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและโดยปราศจากอิทธิพลในทางมิชอบใด ๆ บุคคลหรือพนักงานของหน่วยงานนั้น ๆ ควรได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมและได้รับทรัพยากรตามควรในการปฏิบัติงานของตน

ของตุลาการในการต่อต้านการทุจริต และข้อบทที่ ๓๖ เป็นเรื่องกำหนดหลักประกันว่าหน่วยงานหรือบุคคลซึ่งมีความชำนาญพิเศษในการต่อต้านการทุจริตต้องได้รับความเป็นอิสระตามที่จำเป็น

หมวด ๒ การไต่สวนข้อเท็จจริง

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

ประเด็นที่หนึ่ง การเริ่มดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง (ร่างมาตรา ๓๘)

“มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ และมาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีการกล่าวหา หรือมีเหตุอันควรสงสัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาและพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือประพฤติมิชอบ

(๒) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาและพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศหรือบุคคลใด ว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๒๐๔ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๐๖ มาตรา ๒๐๗ และมาตรา ๒๐๘

(๓) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาและพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร้ายวญผิดปกติ หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๔) เรื่องที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน เข้าข้อกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๖ ว่ากระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง กระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้ใช้บังคับกับบุคคลซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน หรือผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลดังกล่าว เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางอาญาอื่นที่มีใช้การกระทำตามวรรคหนึ่งรวมอยู่ด้วย และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าหากให้พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินคดีไปตามอำนาจหน้าที่จะเป็นประโยชน์กว่า จะส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานนั้นไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปก็ได้

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ควรกำหนดบทนิยามคำว่า “การไต่สวน” ให้หมายความรวมถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น การสอบสวนเบื้องต้น และการสอบสวนด้วย เพื่อให้การแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น การสอบสวนเบื้องต้น และการสอบสวนที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้อยู่ภายใต้ระบบไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งจะสามารถป้องกันมิให้เกิดปัญหาการตีความ หรือเกิดความสับสนในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ไม่ว่ากระบวนการดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะหยิบยกขึ้นมาเองหรือมีการกล่าวหาที่ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องใช้ระบบไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) บทนิยามคำว่า “การไต่สวน” ควรนำไปใช้บังคับกับการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลันของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญด้วย

(๓) ควรกำหนดระยะเวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริง และการไต่สวนไว้ด้วย เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปด้วยความรวดเร็ว

ข้อสังเกต รูปแบบการยกเว้นบทบัญญัติสามารถดำเนินการได้สองรูปแบบคือ รูปแบบที่หนึ่งบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๘ หรือรูปแบบที่สองบัญญัติไว้ในบทนิยามในลักษณะว่าการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนที่เกี่ยวกับการไต่สวนครอบคลุมถึงกรณีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในเรื่องใดบ้าง

ประเด็นที่สอง ป.ป.ช. อาจไม่รับหรือยกคำกล่าวหาขึ้นพิจารณา (ร่างมาตรา ๔๐)

“มาตรา ๔๐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ขึ้นพิจารณาก็ได้

(๑) เรื่องที่ไม่ระบุพยานหลักฐานหรือไม่ปรากฏพฤติการณ์แห่งการกระทำชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

(๒) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา และเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

(๓) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีการดำเนินการต่อผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ระยะเวลาห้าปีที่กำหนดไว้สั้นเกินไป พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ยังคงค้นหาได้เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็นเอกสารราชการซึ่งมีกำหนดระยะเวลาในการทำลายเอกสารสิบปี

(๒) ควรขยายระยะเวลาเป็นสิบปี เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการทำลายเอกสารของราชการ

ประเด็นที่สาม การวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อยู่ในเงื่อนไขการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง (ร่างมาตรา ๔๒)

“มาตรา ๔๒ ในการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางอาญาเกี่ยวเนื่องวินัย โดยไม่อยู่ในเงื่อนไขการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กรณี ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแม้จะเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ แต่การชี้มูลความผิดในบางเรื่องเป็นคำสั่งทางปกครองก็ควรให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

(๒) ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันวินัยทุกเรื่องที่ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดจะไปศาลปกครองทั้งหมดในร่างมาตรา ๔๒ จึงบัญญัติข้อยกเว้นกรณีที่เป็นกรกระทำผิดอาญาเกี่ยวเนื่องวินัยไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง แต่หากเป็นกรณีที่ ป.ป.ช. ชี้มูลแต่เป็นเรื่องวินัยโดยเฉพาะก็ควรให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง เนื่องจากอำนาจของ ป.ป.ช. มีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หากเรื่องใดไม่มีส่วนเกี่ยวกับเรื่องการทุจริตแต่เป็นเรื่องวินัยโดยเฉพาะก็ควรไปศาลปกครอง

(๓) กรณีที่ศาลปกครองรับคดีไว้พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีอาญาเกี่ยวกับกับวินัย ศาลปกครองจะต้องไม่รับคดีนั้นไว้พิจารณา แต่จะยกเว้นบทบัญญัติอย่างไรเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว

(๔) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณาบัญญัติข้อความให้ชัดเจนเพื่อกำหนดเส้นแบ่งในเรื่องการใช้อำนาจของศาลปกครองกับองค์กรอิสระทุกองค์กร เพื่อมิให้ศาลปกครองก้าวล่วงคำวินิจฉัย

ขององค์กรอิสระทุองค์กรที่เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นที่สี่ การนับอายุความ (ร่างมาตรา ๔๕)

“มาตรา ๔๕ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดี หรือระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูก กล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย อาญามาตรา ๔๘ มาใช้บังคับ”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๕ ขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ แล้วกรณีที่เชื่อว่ามีผู้ถูกกล่าวหาหรือ จำเลยหลบหนีเพื่อมิให้นำระยะเวลาเป็นส่วนหนึ่งของอายุความนั้น จะเริ่มตั้งแต่เมื่อใด

ส่วนที่ ๓ การดำเนินการไต่สวน

ประเด็นที่หนึ่ง วิธีดำเนินการไต่สวนเพื่อวินิจฉัยว่าคดีมีมูลหรือไม่มีมูล (ร่างมาตรา ๖๐)

“มาตรา ๖๐ ในการไต่สวนเพื่อวินิจฉัยว่าคดีมีมูลหรือไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนข้อเท็จจริงเองทั้งคณะ

(๒) แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน หรือองค์คณะพนักงานไต่สวน

(๓) มอบหมายเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวน เพื่อดำเนินการไต่สวน เบื้องต้น

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง (๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเป็นการเฉพาะเรื่อง หรือ มอบหมายไว้เป็นการทั่วไปก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน ไต่สวน และมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกเอกสารหรือหลักฐานหรือเรียก บุคคลใดมาให้ถ้อยคำ และมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๒) (๓) และ (๔)

ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ การไต่สวนตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้ว เสร็จภายในกำหนดสองปีนับแต่วันที่เริ่มดำเนินการไต่สวน

ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็น จะขอขยายระยะเวลาการไต่สวน โดยให้ระบุเหตุผลความจำเป็นไว้ให้ ชัดเจน และให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินหกเดือนก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐาน หรือไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น หรือไต่สวนข้อเท็จจริง ควรกำหนดระยะเวลา ในการแสวงหาข้อเท็จจริงไม่เกิน ๓๐ วัน

- (๒) ควรกำหนดระยะเวลาการดำเนินการของ ป.ป.ช. ในร่างมาตรานี้ ให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาการพิจารณาสำนวนและการสั่งฟ้องคดีทุจริตของอัยการสูงสุดตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ
- (๓) การกำหนดระยะเวลา ควรแบ่งคดีออกเป็นสามประเภทคือ เล็ก กลาง ใหญ่ และกำหนดระยะเวลาคดีแต่ละประเภทให้เหมาะสม
- (๔) ควรระบุไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- (๕) การสอบสวนหรือไต่สวนของ ป.ป.ช. ลำช้า เนื่องจากให้สิทธิผู้ถูกกล่าวหาสามารถขอเลื่อนได้ลักษณะเดียวกับการพิจารณาคดีในศาล
- (๖) วิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีลักษณะเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงเชิงรุก เนื่องจากการแสวงหาข้อเท็จจริงต้องมีการเข้าไปเก็บข้อมูลในสถานที่จริงมากกว่าการรวบรวมเอกสารหรือรอข้อเท็จจริงจากการเรียกให้ผู้ถูกกล่าวหาส่งข้อมูลให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๗) กรอบระยะเวลาในการแสวงหาข้อเท็จจริง นานเกินความจำเป็น ควรปรับลดระยะเวลาลง
- (๘) พนักงานไต่สวนควรแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ สหวิชาชีพ เพื่อความหลากหลายในการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือการสอบสวน

ประเด็นที่สอง การแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน (ร่างมาตรา ๖๑)

“มาตรา ๖๑ ในกรณีจำเป็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน เพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการไต่สวนประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนให้คำนึงถึงความเหมาะสม กับฐานะ ระดับของผู้ถูกกล่าวหา และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

ให้คณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และมาตรา ๓๔”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) อำนาจในการมอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ควรกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการมอบหมายเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือการตั้งคณะกรรมการไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น หรือไต่สวนข้อเท็จจริง

(๒) การตั้งคณะกรรมการไต่สวน ไม่ควรบัญญัติให้คณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจที่เป็นอิสระ และขาดจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากคณะกรรมการไต่สวนอาจใช้อำนาจในทางที่มีขอบหรือใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการไต่สวนปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นที่สาม (ร่างมาตรา ๖๔)

“มาตรา ๖๔ ในระหว่างไต่สวนข้อเท็จจริง หากปรากฏพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังดำเนินการไต่สวนอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการ

ไตสวน องค์คณะพนักงานไตสวน หรือพนักงานไตสวน ตามมาตรา ๖๐ แล้วแต่กรณีมีอำนาจไตสวนเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลนั้นต่อไปได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

(๑) กรณีที่ปรากฏพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน หรือบุคคลใดกระทำเกี่ยวกับการเรียก รับ ยอมจะรับหรือให้ ขอให้ รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่น

(๒) กรณีที่ปรากฏพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวข้งกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้งกันนั้น จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจโต้แย้ง เนื่องจากในวรรคหนึ่งกำหนดให้ “รายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ” เท่านั้น

(๒) เหตุใดต้องแยก คณะกรรมการไตสวน องค์คณะพนักงานไตสวน หรือพนักงานไตสวน

(๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตั้งอนุกรรมการไตสวนหรือไม่

ประเด็นที่สี่ อำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว (ร่างมาตรา ๖๕)

“มาตรา ๖๕ ในกรณีทีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่า มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ได้ใช้ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ควรให้มีอำนาจสั่งอายัดทรัพย์สินได้ทันที

(๒) ควรบัญญัติให้ชัดเจนกรณีที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินได้มาจากการกระทำทุจริต ให้ยึด อายัดได้ทันที

(๓) ควรเพิ่มให้มีการปิดประกาศที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตามที่กำหนดในกฎหมายเดิม

ประเด็นที่ห้า การขอตรวจดูพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๖๘)

“มาตรา ๖๘ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว ก่อนชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไตสวน เพื่อประกอบการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา บันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึกความเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้อง กับประเด็นตามข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูไม่ได้

ในกรณีพยานหลักฐานใดถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะในฐานะใดๆ หรือจะกระทบต่อสาระสำคัญของสำนวนการไตสวน หรือจะทำให้การไต

ส่วนไม่มีประสิทธิภาพ หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับของทางราชการ ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูพยานหลักฐานนั้นไม่ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าตรวจดูพยานหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- วรรคหนึ่งไม่ควรกำหนดห้ามผู้ถูกกล่าวหาในการตรวจคำกล่าวหา

ประเด็นที่หก ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณา(ร่างมาตรา ๗๐)

“มาตรา ๗๐ ในการไต่สวนหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวน

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งพักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้ารับราชการหรือทำงาน ในตำแหน่งเดิม”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ขาดบทกำหนดโทษ หากผู้บังคับบัญชาไม่สั่งพักราชการหรือพักงาน ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่อง

ประเด็นที่เจ็ด การดำเนินการในกรณีที่มีมูล (ร่างมาตรา ๗๔)

“มาตรา ๗๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนแล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาอันเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้ดำเนินการตามตามมาตรา ๑๐๖ (๑)

(๒) ถ้ามีมูลความผิดวินัย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๖ (๓)

(๓) ถ้าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลอื่น ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๖”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) เหมือนกฎหมายเดิม โดยเพิ่ม (๓) อำนาจในการเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิด

(๒) มูลความผิดอาญา ควรกำหนดระยะเวลาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด

(๓) กรณีเรื่องใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนต้องดำเนินการโดยเร็ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติยกเว้นว่าไม่ต้องรอรับรองรายงานการประชุมในเรื่องนั้น ๆ ได้เพื่อให้การฟ้องคดีดำเนินการได้ทันทีภายหลังคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดโดยไม่ต้องรอรับรองบันทึกการ

ประชุม ทั้งนี้ ควรบัญญัติลักษณะเดียวกับร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง^๕

ส่วนที่ ๔ การได้ส่วนกรณีร่ำรวยผิดปกติ

ประเด็น (ร่างมาตรา ๗๖)

“มาตรา ๗๖ ในการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ผู้กล่าวหาดำเนินการกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาอยู่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินห้าปี โดยจะต้องระบุพฤติการณ์อันแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ หรือพิจารณาจากรายได้ประกอบกับทรัพย์สินแล้วทำให้เห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่จะต้องดำเนินการเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่าทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหาครอบครองหรือมีอยู่ ประกอบรายได้ หรือมีพฤติการณ์อื่น ๆ หรือชี้ช่องพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสืบหาทรัพย์สินในการที่จะรับไว้พิจารณาเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ซึ่งได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นมาประกอบการพิจารณาด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกินห้าปีแล้ว ห้ามมิให้มีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นตามวรรคหนึ่งอีก แต่ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะยกเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติขึ้นได้ ส่วนนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วแต่กรณี

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ ให้หมายความรวมถึงกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตายด้วย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ มาใช้บังคับกับการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร่ำรวยผิดปกติด้วยโดยอนุโลม”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) วรรคหนึ่ง กรณีประชาชนกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งว่าร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรขยายระยะเวลา

มาตรา ๒๐

๓๓๑

๓๓๑

มติที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องรอรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการ และในกรณีที่ต้องทำคำวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบร่างคำวินิจฉัยนั้นและประธานกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ ได้ลงนามในคำวินิจฉัยนั้นแล้ว ให้ถือว่าเป็นคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

๓๓๑

๓๓๑

จาก “ห้าปี” เป็น “สิบปี” นับแต่พ้นจากตำแหน่ง เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการทำลายเอกสารของราชการ

(๒) วรรคสอง การตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน ควรกำหนดว่าเมื่อ คณะกรรมการ ป.ป.ง. ตรวจสอบพบว่ามีความผิดปกติให้ คณะกรรมการ ป.ป.ง. รายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตรวจสอบ และในขณะเดียวกันเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอข้อมูลจากคณะกรรมการ ป.ป.ง. ต้องมีบทเร่งรัดเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ง. ตอบชี้แจงข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยทันที เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) วรรคสี่ กรณีผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยกเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวียดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติขึ้นได้ส่วนได้ตลอดเวลา เนื่องจากคดีร้ายวียดปกติและขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินไม่มีอายุความ

หมวด ๓ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

ส่วนที่ ๑ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ประเด็นที่หนึ่ง กำหนดเวลายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน (ร่างมาตรา ๙๕)

“มาตรา ๙๕ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียด ของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) และ (๒๐) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง ทุกสามปีที่ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓) ตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๒๑) ให้ยื่นตามระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ในกรณีบุคคลตามมาตรา ๙๔ ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เพื่อไปดำรงตำแหน่งอื่นที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ถ้าทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นมีได้เปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีเดิม จะแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอใช้บัญชีดังกล่าวแทนการยื่นใหม่ก็ได้ แต่ถ้าทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้น มีการเปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีที่ได้ยื่นไว้ จะยื่นบัญชีเฉพาะรายการที่มีการเปลี่ยนแปลงก็ได้”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ควรระบุที่มาและระยะเวลาการได้มาของทรัพย์สิน

(๒) ควรกำหนดวิธีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ชัดเจน

(๓) การเปิดเผยไม่ควรระบุรายละเอียดของทรัพย์สินว่ามีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใด

(๔) ควรกำหนดให้เปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระด้วย

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ ความเห็นใน (๔) จะขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ เนื่องจากการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเปิดเผยบัญชีแสดงรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การกำหนดให้มีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระจะกระทำได้อย่างไรหรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่สอง อำนาจ ป.ป.ช. ในการดำเนินการแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์ทุจริตต่อหน้าที่ (ร่างมาตรา ๙๘)

“มาตรา ๙๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การบังคับทางกฎหมายต่อไป”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) กรณีจิตใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน แม้ศาลจะพิพากษาว่าจงใจ ควรกำหนดมาตรการบังคับให้ผู้นั้นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

(๒) แม้ศาลจะพิจารณาว่าจิตใจไม่ยื่นบัญชี ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นได้อีก

(๓) ควรพิจารณากำหนดอัตราโทษใหม่ให้เหมาะสม

ส่วนที่ ๒ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ประเด็นที่หนึ่ง อำนาจและหน้าที่ของหัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน (ร่างมาตรา ๑๐๑)

“มาตรา ๑๐๑ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อยืนยันรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วแต่กรณีตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้แล้วดังกล่าว

(๒) ตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ปรากฏพฤติการณ์หรือเหตุอันควรสงสัยจากบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือจากข้อมูลแหล่งอื่นว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน มีรายได้ หรือทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่สอดคล้องกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือรั่วรัยผิดปกติ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

ภายหลังที่มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งไว้แล้วต่อมาผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นตาย ย่อมไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน และที่มาของทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง จากกองมรดกของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ โดยอาจกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งหรือบางระดับ หรือเฉพาะมูลค่าทรัพย์สินที่มีจำนวนมากก็ได้”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- เป็นหลักการที่ดีเนื่องจากตัด (๓) ในกฎหมายเดิมออกกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือตายก่อนยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ทายาทหรือผู้จัดการมรดกไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแทน

ประเด็นที่สอง การเปิดเผยผลการตรวจสอบบัญชีฯ (ร่างมาตรา ๑๐๒)

“มาตรา ๑๐๒ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๑ แล้วให้เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ให้สาธารณชนทราบ

ภายหลังได้เปิดเผยผลการตรวจสอบแล้ว หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยมิชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือร่ำรวยผิดปกติ ให้หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีดังกล่าวต่อไป เว้นแต่ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานดังกล่าวไม่ใช่สาระสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะบางรายการเท่านั้นมิใช่เปิดเผยทั้งหมด

ประเด็นที่สาม อำนาจตรวจสอบธุรกรรมหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งเชื่อว่าได้มาโดยมิชอบ เพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๑๐๓)

“มาตรา ๑๐๓ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามหมวดนี้ หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยมิชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นได้ เพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่วนราชการ หรือสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน หรือผู้ประกอบการอาชีพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สถาบันการเงิน และผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมทางการเงิน ดำเนินการและปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และรายงานธุรกรรมตามมูลค่าที่กำหนด หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ เพื่อให้มีการจัดทำฐานข้อมูลธุรกรรมทางการเงินไว้ในระบบ โดยมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้นำบทบัญญัติในเรื่องยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาตรา ๗๘ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ นี้ด้วยโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- (๑) ควรปรับบทบัญญัติในลักษณะเป็นการบูรณาการการทำงานจะเหมาะสมมากกว่า
- (๒) จะเป็นการกระทบสิทธิของประชาชนซึ่งไม่อยู่ในบังคับต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินหรือไม่
- (๓) ร่างมาตรา ๒๕ วางหลักการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการออกข้อบังคับเพื่อให้หน่วยงานของรัฐอื่นช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อยู่แล้ว

ประเด็นที่สี่ การแจ้งข้อกล่าวหากรณี (๑) จงใจไม่ยื่นบัญชี (๒) จงใจยื่นบัญชี อันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และ (๓) มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน(ร่างมาตรา ๑๐๔)

“มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือจงใจยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นด้วย ให้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีนั้นทราบ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๖๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- เป็นหลักการที่ดีและเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากในกฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องแจ้งข้อกล่าวหาก่อน

ประเด็นที่ห้า อำนาจ ป.ป.ช. ในการไต่สวนเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน กรณีตรวจสอบพบว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ (ร่างมาตรา ๑๐๕)

“มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินแล้วพบว่า มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือมีพฤติการณ์ร้ายวผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวน เพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๔ การไต่สวนกรณีร้ายวผิดปกติต่อไป”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- (๑) ไม่ได้กำหนดบทลงโทษในทางอาญา
- (๒) ควรเพิ่มกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงต่อไปภายหลังจากอายัดทรัพย์สินแล้ว
- (๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีอำนาจในการอายัดทรัพย์สินของบุคคลใกล้ชิดและมีพฤติการณ์เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่ครอบครองแทน

หมวด ๕ การบังคับทางกฎหมาย

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๐๖)

“มาตรา ๑๐๖ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาหรือผลการสอบสวน หรือไต่สวนคดีใดมีมูล ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยัง

(๑) อัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลที่มีเขตอำนาจ กรณีข้อกล่าวหาเป็นเรื่องตามมาตรา ๓๘ (๑) และ (๒)

(๒) อัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในศาลที่มีเขตอำนาจ กรณีข้อกล่าวหาเป็นเรื่องตามมาตรา ๓๘ (๓)

(๓) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือประธานคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ถ้าผลการไต่สวนปรากฏว่ามีมูลความผิดทางวินัย หรือมีมูลความผิดต้องให้พ้นจากตำแหน่ง เพื่อดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และผู้ถูกกล่าวหาไม่ใช้บุคคลตามมาตรา ๕๖

(๔) ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินคดีกรณีใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีตามมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๑๓๔ แล้วแต่กรณี

(๕) ศาลฎีกา เพื่อดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง กรณีตามมาตรา ๓๘ (๔)

(๖) ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ กรณีตามมาตรา ๑๙ (๕) หรือมาตรา ๑๓๘

(๗) ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิ กรณีตามมาตรา ๑๔๒

(๘) ศาลที่มีเขตอำนาจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การส่งสำนวนหรือการเสนอเรื่องตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้ส่งไปพร้อมกับรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็น และสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ ต่ออัยการสูงสุดหรือต่อศาล เพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน

ความเห็นของคณะกรรมการ

- ควรบัญญัติถ้อยคำให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕

ประเด็นที่สอง (ร่างมาตรา ๑๐๗)

“มาตรา ๑๐๗ ในการดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเอง หรือยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา

ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารตามมาตรา ๑๐๖ (๑) ให้อัยการสูงสุด โดยถือเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ควรให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิฟ้องคดี แม้อัยการสูงสุดจะพ้นจากตำแหน่งแล้วก็ตาม หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อสงสัยหรือปรากฏพฤติการณ์ว่าอัยการสูงสุดผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) เมื่อศาลประทับรับฟ้องแล้วควรกำหนดให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่งหรือหยุดปฏิบัติหน้าที่แล้วแต่กรณีด้วย (เทียบเคียงจากมาตรา ๒๓๕ วรรคสามของรัฐธรรมนูญ)

ประเด็นที่สาม (ร่างมาตรา ๑๐๘)

“มาตรา ๑๐๘ ในกรณีที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเอง ให้แต่งตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาลก็ได้ และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

การว่าความในชั้นศาลให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ว่าคดีที่ได้รับแต่งตั้งที่มีสิทธิสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตต้องสวมเสื้อครุยนั้นด้วย

นอกจากมีอำนาจว่าความตามวรรคสองแล้ว ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกพยานหรือบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือซักถามก็ได้ และให้มีอำนาจเป็นโจทก์ในการดำเนินคดีอาญา หรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ลงนามในคำฟ้องหรือคำคู่ความ รวมถึง การว่าต่างหรือแก้ต่างในคดีที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นศาลยุทธธรรมและศาลฎีกาด้วย”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) วรรคสองควรปรับบทบัญญัติโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ว่าต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าพนักงานอัยการ เช่น สำเร็จการศึกษาเนติบัณฑิตฯ เป็นต้น

(๒) การแต่งตั้งผู้คดี ป.ป.ช. ทั้งในส่วนพนักงานไต่สวนและทนายความ จะต้องสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ส่วนที่ ๒ การดำเนินคดีอาญา

ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๐๙)

“มาตรา ๑๐๙ เมื่อจะมีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๐๖ (๑) หรือมาตรา ๑๐๗ แล้วแต่กรณี ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน ดำเนินการ ดังนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรายงานตัวต่อบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ตามวันเวลาที่กำหนด

(๒) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ไปรายงานตัวตามกำหนด เมื่อมีพฤติการณ์ในการขอให้ศาลออกหมายจับหรือมีเหตุที่จะออกหมายจับ เพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามคำเนรเทศก็ให้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับและจับผู้ถูกกล่าวหาตามคำเนรเทศต่อไป

การจับ ให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ หรือร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ เพื่อส่งให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดี

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีหน้าที่ดำเนินการจัดการตามหมายจับและให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานไต่สวน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามหมายจับ ให้รีบส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาเพื่อฟ้องต่อศาลโดยเร็ว ในกรณีที่ไม่มีอาจส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลได้ทันที ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้เท่าที่จำเป็น โดยให้ส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาไปยังสถานีตำรวจ เพื่อบริการส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาในการฟ้องคดีต่อไป”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- แม้ความในร่างมาตรา ๓๖ จะกำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ ป.ป.ช. กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานไต่สวนเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนก็ตาม แต่ก็ไม่ควรดำเนินการจับด้วยตนเอง แต่ควรประสานงานให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับ

ประเด็นที่สอง (ร่างมาตรา ๑๑๐)

“มาตรา ๑๑๐ ในการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาและการปล่อยชั่วคราว ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี เป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณา ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- ไม่ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาปล่อยตัวชั่วคราว แต่ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ หรือศาลเป็นผู้พิจารณา แต่ทั้งนี้ในการปล่อยตัวชั่วคราวนั้นจะต้องรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวด้วย

ประเด็นที่สาม (ร่างมาตรา ๑๑๑)

“มาตรา ๑๑๑ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๑๐๖ (๑) ไว้แล้ว

(๑) ในกรณีที่เป็นการดำเนินคดีกับบุคคลตามมาตรา ๕๖ ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ในกรณีที่เป็นการดำเนินคดีกับบุคคลอื่นนอกจาก (๑) ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามวรรคหนึ่ง (๒) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีดังกล่าว และหากพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันแล้วให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกสำนวนคืนเพื่อฟ้องคดีเองได้ เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าสำนวนคดียังมีข้อไม่สมบูรณ์ ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ ต่อไป”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กรณีอัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนคดียังมีข้อไม่สมบูรณ์จะต้องโต้แย้งภายในหกสิบวัน เพื่อดำเนินการตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ภายใต้สมบูรณ์ ตามร่างมาตรา ๑๑๒

(๒) กรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าคดีที่ได้รับจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีพยานหลักฐานสมบูรณ์ให้ดำเนินการยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นที่สี่ (ร่างมาตรา ๑๑๒)

“มาตรา ๑๑๒ ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่า สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ เพื่อร่วมกันตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

การตั้งคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้มีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ภายในเก้าสิบวัน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

กรณีคณะทำงานพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันตามวรรคสอง หรือเป็นกรณีคณะทำงานเห็นว่าสำนวนการไต่สวนไม่สมบูรณ์พอที่จะฟ้องคดี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจพิจารณาว่าจะเรียกสำนวนการไต่สวนจากอัยการสูงสุดเพื่อยื่นฟ้องคดีเองหรือไม่ก็ได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กรณีอัยการสั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สอบเพิ่มเติม คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ต้องสอบเพิ่ม จะไม่สอบไม่ได้

(๒) ประเด็นที่อัยการสูงสุดจะขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สอบสวนเพิ่มเติม อัยการสูงสุดควรระบุประเด็นให้ชัดเจน

(๓) ควรตัดความว่า “หรือไม่ก็ได้” ในวรรคสามออก เมื่ออัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้องคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการฟ้องคดีเอง จะไม่ฟ้องไม่ได้

(๔) เมื่ออัยการสูงสุดต้องยื่นฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ

ร่วม

ประเด็นที่ห้า (ร่างมาตรา ๑๑๓)

“มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่ศาลพิพากษายกฟ้องในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกาให้อัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ตามที่เห็นสมควร”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- กรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ หากอัยการสูงสุดไม่อุทธรณ์ ควรเพิ่มบทบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามมาตรา ๖๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ทุกกรณี มิใช่อุทธรณ์เฉพาะกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้องเท่านั้น

ประเด็นที่หก (ร่างมาตรา ๑๑๔)

“มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. ต้องยื่นคำร้องต่อศาลหรือมีอำนาจฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี จะพิจารณาขอหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดี ดำเนินการว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๐๘ ก็ได้ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- บัญญัติซ้ำซ้อนกับร่างมาตราอื่น ควรนำหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๔ ไปบัญญัติร่วมกับมาตราอื่น เช่น ร่างมาตรา ๑๐๘ เป็นต้น

ข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินการว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. จำเป็นต้องมีบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งนายความเพื่อดำเนินคดีแทนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม หากเห็นควรให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งนายความเพื่อดำเนินคดีแทน ควรกำหนดคุณสมบัติของนายความที่จะต้องสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ประเด็นที่เจ็ด (ร่างมาตรา ๑๑๕)

“มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตาม มาตรา ๑๑๑ (๑) ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาผิดหรือการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา

แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น

การดำเนินคดีตามมาตรา นี้ ให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามมาตรา ๑๑๑ (๒) ด้วย และให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารด้วยโดยอนุโลม”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ควรนำหลักการในการหยุดปฏิบัติหน้าที่ที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ไปใช้บังคับกับสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นด้วย

(๒) วรรคสอง ควรปรับบทบัญญัติเหมือนร่างมาตรา ๒๖ วรรคสอง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ที่บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาล เพื่อให้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร”

ส่วนที่ ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๒๐)

“มาตรา ๑๒๐ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๐๖ (๒) ไว้แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหา มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

การดำเนินคดีหรือการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- ควรปรับลดระยะเวลาเป็นหกสิบวัน เนื่องจากคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวน เพียงพอที่อัยการสูงสุดสามารถดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลได้แล้ว

ประเด็นที่สอง (ร่างมาตรา ๑๒๑)

“มาตรา ๑๒๑ ในการดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลตามมาตรา ๕๖ และอัยการสูงสุดเห็นว่า ส่วนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ใช่บุคคลตามมาตรา ๕๖ ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๒๐ หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องเอง”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) หลักการที่บัญญัติในวรรคสอง เป็นการให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลได้เอง ในกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน

(๒) บทบัญญัติในร่างมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่อัยการสูงสุดในการใช้ดุลพินิจมากเกินไปหรือไม่

(๓) ในวรรคสอง ควรตัดคำว่า “หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวัน” ออก เพื่อเป็นบทบังคับให้อัยการสูงสุดต้องดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน

(๔) ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการใช้ดุลพินิจของอัยการสูงสุด ดังนี้ ๑) กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจสำคัญของอัยการสูงสุด เนื่องจากในโอกาสการใช้ดุลพินิจของอัยการสูงสุดจะต้องมีมาตรฐานลักษณะเดียวกับคำพิพากษาศาลฎีกา ๒) ต้องมีบันทึกเหตุผลประกอบการใช้ดุลพินิจด้วย และ ๓) จัดทำมาตรฐานการใช้ดุลพินิจของอัยการสูงสุด

ประเด็นที่สาม (ร่างมาตรา ๑๒๒)

“มาตรา ๑๒๒ ในกรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติมิชอบ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

กรณีตามวรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลมีอำนาจที่จะหักส่วนแบ่งของทรัพย์สินหรือจำนวนเงินร้อยละสิบของทรัพย์สินที่จะถูกสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามคำขอของโจทก์ เพื่อส่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้

ให้นำความในมาตรา ๑๑๖ มาใช้บังคับกับกรณีร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย

บทบัญญัติมาตรานี้ ให้ใช้บังคับคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นว่า “~~ในกรณีที่~~เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

(๒) ไม่เห็นด้วยกับการมีกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประเด็นที่สี่ (ร่างมาตรา ๑๒๓)

“มาตรา ๑๒๓ ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้ยกคำร้องของอัยการสูงสุด หรือของประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี และถ้าผู้ถูกกล่าวหามิใช่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และได้ถูกลงโทษทางวินัยไปก่อนโดยอาศัยเหตุที่มีมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษและดำเนินการให้ผู้นั้นได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าวหา นั้นๆ ในกรณีที่ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐยกอายุความใดขึ้นอ้างอันจะเป็นเหตุที่ไม่อาจให้ความเป็นธรรมกับบุคคลดังกล่าวได้

ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหา นั้นได้รับความเป็นธรรมตามสมควรตามที่กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับการดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น แล้วแต่กรณี และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) บทบัญญัติในวรรคสองจำเป็นต้องบัญญัติไว้หรือไม่ เนื่องจากกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้ยกคำร้องย่อมมีผลให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ได้รับผิดชอบในทางการเมืองไปแล้วพ้นจากข้อกล่าวหา ซึ่งเป็นการยืนยันว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จึงไม่มีเหตุที่ต้องกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหา นั้นได้รับความเป็นธรรมตามสมควรตามที่กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับการดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีก

(๒) เหตุใดวรรคสองของร่างมาตรา ๑๒๓ จึงตัดอำนาจการออกระเบียบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่เคยบัญญัติในมาตรา ๘๑/๑ วรรคสองของกฎหมายเดิม

ประเด็นที่ห้า (ร่างมาตรา ๑๒๔)

“มาตรา ๑๒๔ การโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ได้กระทำภายหลังจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งให้ไต่สวนข้อเท็จจริงผู้ถูกกล่าวหารายใดแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการโอน หรือระงับการกระทำนั้นๆ ได้ เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าตนได้รับโอนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

ในกรณีที่มีการโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติและสั่งเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินคดีแล้ว ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเพิกถอนการโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรบัญญัติห้ามมิให้มีการโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินไม่ว่ากรณีใดๆ เพื่อความสะดวกรวดในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) กระบวนการร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการโอน หรือระงับการกระทำ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรใช้อย่างระมัดระวังเพื่อมิให้เป็นการกระทบสิทธิ หรือเป็นการลิดรอนสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นเกินความจำเป็น

(๓) ควรกำหนดระยะเวลาเพียง ๑ ปี ห้ามมิให้มีการโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติสั่งให้ไต่สวนข้อเท็จจริง เพื่อเป็นบทบังคับในเรื่องระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปีด้วย

(๔) ในขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อส่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุด (๓๐ วัน) หากมีการโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน จะเกิดปัญหาทางปฏิบัติหรือไม่

ประเด็นที่หก (ร่างมาตรา ๑๒๕)

“มาตรา ๑๒๕ ถ้าศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าร้ายวณผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ตกเป็นของแผ่นดินให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอหรือกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น หากไม่สามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดแล้ว หากปรากฏว่ามีการโอนหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินก่อนหรือหลังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเพิกถอนการโอนนั้นได้ หากไม่สามารถเพิกถอนการโอนนั้นได้เพราะเหตุแห่งการแปลงสภาพหรือเหตุอื่นก็ให้ดำเนินการบังคับคดีเพื่อเป็นการริบทรัพย์สินตามมูลค่าที่เปลี่ยนแปลงไปของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลมีอำนาจหักส่วนแบ่งของทรัพย์สินหรือเงินตามมาตรา ๑๒๒ ได้ด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) เป็นหลักการที่ดีและเป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC)

(๒) ควรตัดวรรคสองออก เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการมีกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประเด็นที่เจ็ด (ร่างมาตรา ๑๒๖)

“มาตรา ๑๒๖ ในการยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ให้แต่งตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาลก็ได้

ในการบังคับคดี ให้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และให้พนักงานอัยการหรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) วรรคหนึ่งเป็นหน้าที่ของอัยการสูงสุดที่จะต้องดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน ดังนั้น บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ควรกำหนดเป็นเงื่อนไขว่า กรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีต่อศาล ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการตั้งผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในศาล

(๒) กรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องหรือฟ้องคดี ควรบัญญัติหลักการรองรับกระบวนการ ดำเนินคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่การฟ้องคดีจนถึงชั้นบังคับคดี

(๓) ควรปรับบทบัญญัติในเรื่องการตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ให้ชัดเจน ลักษณะเดียวกับการตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๐๘ และร่างมาตรา ๑๑๔

ส่วนที่ ๔ การดำเนินการทางวินัย**ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๒๗)**

“มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวน การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๐๖ (๓) ไว้แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่มี ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่า สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน วินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่ง สำนวนการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการ ศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ โดยเร็ว โดยให้ยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยในสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อ ดำเนินการได้ผลประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่ง ลงโทษทางวินัย

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอด ถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือ หลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด และมีให้นำกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วย การบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น ๆ ในเรื่องระยะเวลาการดำเนินการ ทางวินัยหรือสั่งลงโทษ มา ใช้บังคับ

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหาผู้นั้น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในการส่งสำนวนการไต่สวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) บทบัญญัติในวรรคสอง หมายความว่ารวมถึงข้าราชการที่มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคล เป็นการเฉพาะ หรือไม่

(๒) สิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง กับวรรคสองไม่เท่าเทียมกัน

(๓) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC) ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ได้ให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นการเฉพาะ

(๔) ควรเพิ่มบทบัญญัติในการดำเนินการทางวินัยแก่นักการเมืองตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองหรือกฎหมายอื่นไว้ด้วยเพื่อให้มีสภาพบังคับเช่นเดียวกับข้าราชการประจำ

ประเด็นที่สอง (ร่างมาตรา ๑๒๘)

“มาตรา ๑๒๘ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีร้ายแรงผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ โดยให้ส่งสำนวนการไต่สวนแจ้งไปยังบังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา เพื่อส่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกต่อไป

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการถอดถอนจากตำแหน่งด้วย และให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าตำแหน่งใด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) วรรคสอง หมายความว่า “และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าตำแหน่งใด” เป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับบทกำหนดโทษของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ

(๒) วรรคสอง หมายความว่า “และให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่” หมายถึงเฉพาะโทษทางวินัยเท่านั้น ไม่รวมถึงโทษทางอาญาด้วยหรือไม่

ประเด็นที่สาม (ร่างมาตรา ๑๒๙)

“มาตรา ๑๒๙ เมื่อได้รับสำนวนการไต่สวนตามมาตรา ๑๒๗ หรือมาตรา ๑๒๘ แล้วให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล พิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน และให้ส่งคำสั่งลงโทษให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- กรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเห็นควรให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหนักกว่าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งลงโทษ ควรให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

ประเด็นที่สี่ (ร่างมาตรา ๑๓๐)

“มาตรา ๑๓๐ หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือคณะกรรมการบริหารงานบุคคลผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๑๒๙ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย ตามกฎหมายหรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ไม่ดำเนินการทางวินัยหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรหรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสั่งให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กรณีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลไม่ดำเนินการลงโทษตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติจะมีกระบวนการเพื่อลงโทษทางวินัยต่อคณะกรรมการบริหารงานบุคคลอย่างไร และอัตราโทษสำหรับคณะกรรมการบริหารงานบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดอัตราโทษอย่างไร

(๒) ในวรรคหนึ่งควรแก้ไขความว่า “...ประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือผิดกฎหมายให้ถือว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่”

ประเด็นที่ห้า (ร่างมาตรา ๑๓๑)

“มาตรา ๑๓๑ ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกลงโทษตามมาตรา ๑๒๗ หรือมาตรา ๑๒๘ จะใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าวหาต่างๆ ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องใช้สิทธิดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) กรณีผู้ถูกกล่าวหาใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจเปลี่ยนโทษทางวินัยได้หรือไม่

(๒) ร่างมาตราชี้ไม่มีสภาพบังคับ เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหาสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษจากโทษหนักเป็นโทษเบาได้

(๓) ร่างมาตราชี้ควรนำไปบัญญัติร่วมกับร่างมาตรา ๑๒๙

(๔) การดำเนินการทางวินัยยังคงหลักการในเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งในคดีวินัยโดยทั่วไปและสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ จะขัดต่อมาตรา ๔๒ ที่บัญญัติว่า "ในการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางอาญาเกี่ยวเนื่องวินัย โดยไม่อยู่ในเงื่อนไขการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง" หรือไม่

(๕) ควรบัญญัติร่างมาตราชี้ให้รัดกุม เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๔๒

ประเด็นที่หก (ร่างมาตรา ๑๓๒)

"มาตรา ๑๓๒ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหนีคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองสืบเนื่องจากการถูกลงโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะยื่นคำร้องสอดเข้าไปในคดีเพื่อเป็นคู่ความฝ่ายที่สามเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำครอง หรือบังคับตามสิทธิและอำนาจหน้าที่ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้"

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ประเด็นเดียวกับที่เสนอในร่างมาตรา ๑๓๑

ประเด็นที่เจ็ด (ร่างมาตรา ๑๓๓)

"มาตรา ๑๓๓ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐผู้ใด มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนตามมาตรา ๒๔ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป และให้ผู้นั้นรับผิดทางอาญาด้วย

ถ้าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง เป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง"

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) เป็นบทบัญญัติที่ขยายอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกินความจำเป็นหรือไม่

(๒) การลงโทษทางวินัยข้าราชการไม่ควรบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกว้างเกินไป

(๓) ไม่ควรกำหนดโทษทางวินัยสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืนซ้ำอีก เนื่องจากในร่างมาตรา ๒๑๐ ได้กำหนดโทษไว้สูงพอสมควรแล้ว

ข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ ร่างมาตรา ๑๓๓ เป็นบทบัญญัติที่ขยายอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ดังกล่าวทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพและมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ข้าราชการ พนักงาน

หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนคำสั่งหรือไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ส่วนที่ ๕ การดำเนินคดีกรณีจิตใจไม่เย็นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๓๕)

“มาตรา ๑๓๕ ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจิตใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ถือเป็นการฝ่าฝืนทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือเป็นความผิดวินัยแล้วแต่กรณี เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือมิได้มีเจตนากระทำผิด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ความว่า “จิตใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” กับคำว่า “เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือมิได้มีเจตนากระทำผิด” เป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งกันเอง

(๒) ควรตัดคำว่า “เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือมิได้มีเจตนากระทำผิด” ออก เนื่องจาก การไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือมิได้มีเจตนากระทำผิด ย่อมหมายความว่าไม่ได้ตั้งใจที่จะไม่เย็นบัญชีอยู่แล้ว

ประเด็นที่สอง กระบวนการไต่สวนกรณีมีการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ

“มาตรา ๑๓๗ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้จัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณ โดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย หรือการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน

การสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- กระบวนการการสอบสวนตามมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามี การดำเนินการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรดำเนินกระบวนการตรวจสอบในระบบไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิใช่แยกออกจากระบบไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือใช้กระบวนการอื่น

หมวด ๕ การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๔๙)

“มาตรา ๑๔๙ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ และเปิดเผยราคากลางไว้ในประกาศจัดซื้อจัดจ้างรวมถึงแสดงแหล่งที่มาของราคากลาง และให้เปิดเผยรายชื่อบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐด้วย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในกรณีที่มีการทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่แสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากรโดยใช้เกณฑ์คงค้าง นอกเหนือจากบัญชีปกติที่ยื่นประจำปี เพื่อให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินและการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในกรณีที่ปรากฏจากการตรวจสอบหรือการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า บุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกรณีมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินหรือการชำระภาษีเงินได้ของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจประสานงานและสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับเรื่องดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แล้วให้หน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรในการกำหนดมาตรการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามปฏิบัติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการ ไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการในเรื่องนั้นแล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก็ได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ความในหมวด ๔ การจัดซื้อจัดจ้างของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดซื้อจัดจ้างไว้อย่างชัดเจนแล้ว จึงควรตัดความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ออก

(๒) ควรกำหนดประเภทโครงการ หรือขนาดของโครงการให้ชัดเจน

(๓) กระบวนการแจ้งผลการตรวจสอบ ควรกำหนดให้แจ้งเฉพาะเรื่องสำคัญเท่านั้น ไม่ใช่แจ้งทุกเรื่อง เพื่อไม่เป็นการเพิ่มภาระแก่หน่วยงานตรวจสอบ เช่น กรมสรรพากร เป็นต้น

(๔) ควรกำหนดระยะเวลาการทำหน้าที่ตรวจสอบของหน่วยงานอื่นด้วย

(๕) ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้กำหนดวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเข้าไปดำเนินการตรวจสอบ

ประเด็นที่สอง (ร่างมาตรา ๑๕๐)

“มาตรา ๑๕๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๔๙ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของราคากลางที่ประกาศกำหนด หากพบว่าราคากลางมีความไม่เหมาะสม

อันเป็นช่องทางในการใช้จ่ายเงินงบประมาณไปโดยมิชอบ หรือไม่เกิดประโยชน์คุ้มค่าหรือ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในลักษณะผิดวินัยการเงินการคลัง ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

ในการรับและตรวจสอบบัญชีแสดงรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ให้กรมสรรพากรมีอำนาจในการรับและตรวจสอบภาษีเงินได้ของบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐว่ามีการชำระภาษีถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง เพื่อดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนั้น

ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐที่บุคคลหรือนิติบุคคลเป็นคู่สัญญา หากพบว่า มีธุรกรรมทางการเงินที่ผิดปกติก็ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในกรณีที่หน่วยงานตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม หากพบว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามกฎหมาย

หน่วยงานของรัฐใดฝ่าฝืนไม่ประกาศราคากลาง ให้ถือว่าผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมีความผิดทางวินัยหรือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ในการตรวจสอบราคากลางตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- ควรตัดความในร่างมาตรานี้ ออก เพราะสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายอื่น ๆ แล้ว

ประเด็นที่สาม (ร่างมาตรา ๑๕๑)

“มาตรา ๑๕๑ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งได้รับมอบหมาย หรือดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างเพียงพอ”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) เป็นหลักการที่ดี โดยเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมอบหมายให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทน

(๒) ความในร่างมาตรานี้เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ ควรพิจารณานำไปบัญญัติไว้ในที่ที่เหมาะสม

ประเด็นที่สี่ (ร่างมาตรา ๑๕๒)

“มาตรา ๑๕๒ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ที่พบการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน มีหน้าที่ต้องร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อพนักงานสอบสวน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด

ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นความผิดวินัย หรือความผิดอาญา แล้วแต่กรณี”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรนำมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรานี้

(๒) วรรคสอง ควรเพิ่มความว่า “ให้ถือเป็นความผิดวินัย หรือความผิดอาญา หรือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งหรือต้องพ้นจากตำแหน่งแล้วแต่กรณี” ลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในวรรคสองของมาตรา ๑๐๓/๘ ของกฎหมายเดิม

ประเด็นที่ห้า (ร่างมาตรา ๑๕๓)

“มาตรา ๑๕๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการเปิดเผยกระบวนการและขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคดีที่อยู่ระหว่างการไต่สวนเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ โดยให้มีการจัดทำข้อมูลดังกล่าวไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลและผลกระทบต่อรูปคดีด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรกำหนดให้มีการเปิดเผยกระบวนการและขั้นตอนการไต่สวน หรือเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว รวมทั้งเปิดเผยเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเสร็จแล้วด้วย

(๒) นอกจากการเปิดเผยกระบวนการและขั้นตอนการไต่สวน ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยผลการไต่สวนภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินคดีแล้วเสร็จแล้ว โดยเปิดเผยข้อสรุปของคดีรวมทั้งข้อเสนอแนะในการบริหารราชการแผ่นดินและการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ข้อบทที่ ๖๑^{๖๖}

(๓) ควรกำหนดมาตรการบังคับให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการ Update ข้อมูลหน้าเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน

^{๖๖} ข้อ ๖๑ การรวบรวม การแลกเปลี่ยน และการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริต

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องพิจารณาดำเนินการวิเคราะห์แนวโน้มการทุจริตในดินแดนของตนตลอดจนสถานการณ์ที่มี การกระทำทุจริตโดยการหารือกับผู้เชี่ยวชาญ

๒. รัฐภาคีต้องพิจารณาพัฒนาและแบ่งปันซึ่งกันและกันและโดยผ่านทางข้อมูลสถิติขององค์การระหว่างประเทศ และองค์การระดับภูมิภาคในความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการทุจริตและข้อมูลข่าวสารซึ่งมุ่งที่จะพัฒนาให้มีค่านิยาม มาตรฐาน และวิธีการในดำเนินการร่วมกันตลอดจนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต เพียงเท่าที่จะเป็นไปได้

๓. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้อง พิจารณาติดตามนโยบายและมาตรการที่ปฏิบัติจริงในการต่อต้านการทุจริตและทำการประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบายและมาตรการดังกล่าว

หมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ประเด็น (ร่างมาตรา ๑๕๔)

“มาตรา ๑๕๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถัวซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินการกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คู่สมรสตามวรรคสามให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) วรรคสี่ ครอบคลุมการตรวจสอบ กรณีมีภริยา ที่อยู่กินกันฉันสามีภริยามากกว่าหนึ่งคน ด้วยหรือไม่

(๒) การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมนั้น โดยพื้นฐานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรนำหลักการเดิมที่เคยบัญญัติในหมวด ๙ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พิจารณาประกอบกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. (ฉบับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว) เพื่อบัญญัติไว้ในหมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

หมวด ๗ การบูรณาการงบประมาณตามยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
(ร่างมาตรา ๑๕๙ ถึงร่างมาตรา ๑๗๐)

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) ไม่เห็นด้วยกับการมี หมวด ๗ การบูรณาการงบประมาณตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจถูกแทรกแซงจนขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

(๒) ควรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเป็นผู้ดำเนินการในหมวดนี้

(๓) เหมาะสมหรือไม่ที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการงบประมาณตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมุ่งดำเนินงานเฉพาะงานด้านการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ มิใช่มุ่งดำเนินงานด้านการบูรณาการงบประมาณ

หมวด ๘ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑ การจัดตั้งและอำนาจหน้าที่

ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๗๒)

“มาตรา ๑๗๒ สำนักงาน ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ ดำเนินการ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพตามมติหรือแนวทางที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๒) ประสานงาน ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระ ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต

(๓) ประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) รับรายงาน เก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษาวิเคราะห์ รายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) เก็บรักษาและบริหารจัดการพยานหลักฐานของกลางในคดีและทรัพย์สินที่ได้มีการยึดอายัด หรือที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ รวมทั้ง การจำหน่าย การมอบหมายให้ผู้อื่นเก็บรักษา หรือจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวแทน

(๖) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตในวงราชการ การเมือง และประชาชน

(๗) บูรณาการในการจัดทำยุทธศาสตร์ ประสาน และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๘) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือภาคเอกชน

(๙) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และตามที่กฎหมายบัญญัติ

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) วรรคสอง ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่าอำนาจการออกระเบียบของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามร่างมาตรานี้ ต้องไม่ใช่ระเบียบที่เกี่ยวกับการไต่สวนคดี

(๒) คณะอนุกรรมการได้เสนอความเห็นว่าควรตัดหมวดว่าด้วยการบูรณาการงบประมาณตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกทั้งหมด ดังนั้น ควรตัด ความว่า “บูรณาการในการจัดทำยุทธศาสตร์ ประสาน และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ในร่างมาตรา ๑๗๒ (๗) ออกด้วย

(๓) การบัญญัติความในร่างมาตรา ๑๗๒ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรา ๑๐๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ รูปแบบใดจะครอบคลุม

หน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ช. มากที่สุด และหากจะบัญญัติให้เรื่องใดเป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ช. ควรกำหนดรูปแบบให้อยู่ภายใต้มติหรือแนวทางที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องกำหนดหน้าที่ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมมือกับฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในการบูรณาการการจัดทำ ประสานและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยุทธศาสตร์ เนื่องจากจะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ได้

ประเด็นที่สอง (ร่างมาตรา ๑๗๓)

“มาตรา ๑๗๓ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้

ในการเสนอหรือพิจารณางบประมาณรายจ่าย ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง หรือในการพิจารณาเรื่องใดเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ถ้าเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ คณะรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง อาจอนุญาตให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายมาชี้แจงได้”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีลักษณะพิเศษที่มุ่งเน้นงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องของบประมาณจากฝ่ายบริหารซึ่งอยู่ในฐานะผู้ถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีที่มีการกล่าวหาว่ากระทำทุจริต อาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีประสิทธิภาพและอาจถูกแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีกลไกพิเศษแตกต่างกับการจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรอิสระอื่น เพื่อคงความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) ในการเสนอขอของงบประมาณของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรแยกงบประมาณสำหรับใช้ในการภารกิจด้านการป้องกัน และงบประมาณสำหรับใช้ในการภารกิจด้านการปราบปราม ออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อเป็นตัววัดประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) รูปแบบการจัดสรรงบประมาณขององค์กรอิสระ ควรบัญญัติให้มีแนวทางเดียวกันโดยบัญญัติลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) กระบวนการแปรรูปคดี ควรให้องค์กรอิสระชี้แจงต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีเท่านั้น ไม่ควรชี้แจงต่อคณะกรรมการ

(๕) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้แก่องค์กรอิสระ กรณีการเสนอขอของงบประมาณนอกเหนือจากงบประมาณปกติ ควรกำหนดให้องค์กรอิสระเสนอคำขอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งวิธีดังกล่าวจะเป็นการสร้างกระบวนการถ่วงดุลตรวจสอบระหว่างคณะรัฐมนตรีกับองค์กรอิสระในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

(๖) ควรพิจารณากำหนดให้มีการตั้งงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินคดี โดยแบ่งตามลักษณะความสำคัญของคดี

ประเด็นที่สาม (ร่างมาตรา ๑๗๔)

“มาตรา ๑๗๔ เงินงบประมาณที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนตามมาตรา ๑๑๕ หากมีเงินเหลือจ่าย ไม่ต้องนำส่งคลัง

ความในวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงรายรับ รายได้หรือค่าธรรมเนียมของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ไม่ต้องนำส่งคลังด้วย เว้นแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- วรรคหนึ่ง ควรแก้ไขเป็น “ได้รับจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนตามมาตรา ๑๑๕๑๗๓” เนื่องจากอ้างเลขมาตราไม่ถูกต้อง

ประเด็นที่สี่ (ร่างมาตรา ๑๗๕)

“มาตรา ๑๗๕ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) เรื่องเบี่ยงประชุมควรบัญญัติให้เหมือนกับองค์กรอิสระ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น

(๒) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องปฏิบัติงานเต็มเวลา และกำหนดให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระไว้หลายประการ จึงควรบัญญัติให้เหมือนกันทุกองค์กร

ประเด็นที่ห้า (ร่างมาตรา ๑๗๖)

“มาตรา ๑๗๖ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. แล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- วรรคสอง ความว่า “โดยไม่ชักช้า” มีความหมายไม่ชัดเจน ควรมีการแก้ไขเป็นว่า “โดยเร็ว”

ประเด็นที่หก (ร่างมาตรา ๑๗๗)

“มาตรา ๑๗๗ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ความเห็นของคณะกรรมการ

๑. เป็นหลักการที่ดี เพื่อให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่ หากเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายอาจฟ้องสำนักงาน ป.ป.ช. ได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

๒. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ยังไม่ได้กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ได้รับความคุ้มครองกรณีที่เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ควรบัญญัติร่างมาตรา ๑๗๗ เพื่อให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประเด็นที่เจ็ด (ร่างมาตรา ๑๗๘)

“มาตรา ๑๗๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เช่นเดียวกับราชการทหารและตำรวจตามกฎหมายดังกล่าว

สำนักงาน ป.ป.ช. จะมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และยุทธภัณฑ์ ชนิดใด ขนาดใด จำนวนเท่าใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การมี การใช้ และการพาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และยุทธภัณฑ์ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- ควรตัดร่างมาตรา ๑๗๘ ออก เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนและยุทธภัณฑ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน

ประเด็นที่แปด (ร่างมาตรา ๑๗๙)

“มาตรา ๑๗๙ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยมีรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกิจการของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้แทนของสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อการนี้ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้บุคคลใดปฏิบัติราชการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

๑. ควรปรับหลักการให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒๐ ของรัฐธรรมนูญ
๒. อำนาจการแต่งตั้งพนักงานไตสวนผู้รับผิดชอบสำนวนเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่า เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจในการแต่งตั้ง โยกย้ายพนักงานไตสวนผู้รับผิดชอบสำนวน

ประเด็นที่เก้า (ร่างมาตรา ๑๘๐)

“มาตรา ๑๘๐ ให้เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (๓) ลาออก
- (๔) มีพระบรมราชโองการให้ออกด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๕) ถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกหรือปลดออก
- (๖) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) ต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิด

ลหุโทษ

- (๘) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๙) เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกพรรคการเมือง กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง
- (๑๐) เป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัทหรือองค์กรใดๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อหากำไร”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

- (๑) ควรกำหนดคุณสมบัติของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าจะต้องมีประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคลด้วย
- (๒) วาระการดำรงตำแหน่งของหัวหน้าหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระในแต่ละองค์กรมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เท่ากัน จึงควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งให้เท่ากัน
- (๓) ควรบัญญัติลักษณะเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง
- (๔) ควรกำหนดให้มีระบบประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยกรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ผ่านการประเมินจะต้องพ้นจากตำแหน่ง
- (๕) ควรกำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ช. ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นที่สิบ (ร่างมาตรา ๑๘๑)

“มาตรา ๑๘๑ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด” เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ช. โดยมีผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด

เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ให้จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ตามจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เป็นหัวหน้าส่วนราชการภาค

ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค มีหน้าที่รับผิดชอบงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืองานอื่นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และให้หัวหน้าส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในจังหวัดหรือภาคของตน แล้วแต่กรณี ขึ้นตรงต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีอำนาจในการสั่งราชการ การอนุมัติ การอนุญาต และลงนามในหนังสือเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนด”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ควรตั้งเป็นระดับภาค ซึ่งจะมีประสิทธิภาพทั้งด้านการบริหารงานบุคคล บุคลากรมีความหลากหลาย มากกว่าการตั้งในระดับจังหวัด

(๒) กรณีที่เห็นสมควรตั้งเป็นระดับจังหวัด ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดทำงานเฉพาะด้านการตรวจสอบทรัพย์สินเท่านั้น ส่วนงานด้านการไต่สวน และการปราบปรามควรกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่ระดับภาคเป็นผู้รับผิดชอบ

(๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขาดระบบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ

(๔) ควรพิจารณากำหนดบทบาทและหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงภารกิจในการป้องกันการทุจริต การปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งเป็นภารกิจหลักของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ส่วนที่ ๒ การบริหารราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

ประเด็นที่หนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๘๒)

“มาตรา ๑๘๒ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นในกำรบริหารราชการสำนักงาน ป.ป.ช. โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช. และขอบเขตหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว
- (๒) การกำหนดตำแหน่ง การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การลาหยุดราชการของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. การพ้นจากตำแหน่ง การประเมินผลการปฏิบัติราชการ การเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทนพิเศษ การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษสำหรับข้าราชการและลูกจ้าง เว้นแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- (๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการเทียบชั้นเพื่อแต่งตั้งข้าราชการประเภททั่วไปให้ดำรงตำแหน่งสาขากระบวนกรยุติธรรม
- (๔) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๕) การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี และวันหยุดราชการประจำปี
- (๖) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๗) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งอัตราค่าตอบแทน การจ้างด้วย
- (๘) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ บุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมาย
- (๙) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๑๐) การจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์อื่น เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว และเงินค่าตอบแทนพิเศษอื่นแก่ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๑๑) ช่วยเหลือและสนับสนุนในกรณีข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ถูกฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่ง หรือคดีอื่น รวมทั้งการให้เงินช่วยเหลือจากการถูกดำเนินคดีหรือการไปเป็นพยานศาล
- (๑๒) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๑๓) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้ง การลาหยุดราชการ และการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่น วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๑๔) กำหนดประมวลจริยธรรมของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.
- (๑๕) การกำหนดค่าเบี้ยประชุมของคณะกรรมการได้ส่วน คณะอนุกรรมการ และคณะบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้ง

(๑๖) การวางระเบียบว่าด้วยการจัดทำ การเปิดเผย การเผยแพร่ การเก็บรักษา และการทำลายเอกสารและข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งนี้ เอกสารและข้อมูลดังกล่าวต้องอยู่ในรูปแบบ วิธีการหรือช่องทางที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ด้วย

(๑๗) วางระเบียบเก็บรักษาและบริหารจัดการพยานหลักฐานของกลางในคดีและทรัพย์สิน รวมทั้งการจำหน่าย การมอบหมายให้ผู้อื่นเก็บรักษา หรือจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวตามมาตรา ๑๗๒ (๕) ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ลงนามและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

ความเห็นของคณะกรรมการ

(๑) เป็นหลักการเดิมที่เคยบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) ปัญหาสำคัญด้านการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. คือ วินัยของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งระบบการบริหารงานบุคคลขาดประสิทธิภาพ

(๓) ระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. กรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ควรใช้วิธีการให้พ้นจากตำแหน่งควบคู่กับการดำเนินการทางวินัย

(๔) มาตรการเร่งรัดการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ควรนำระบบมาตรฐานทางจริยธรรมเป็นตัวกำกับ ควบคุม

(๕) การช่วยเหลือและสนับสนุนในกรณีข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ที่ถูกฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่ง หรือคดีอื่น รวมทั้งการให้เงินช่วยเหลือจากการถูกดำเนินคดีหรือการไปเป็นพยานศาล ตามที่บัญญัติใน (๑๑) ควรเพิ่มเติมหลักการว่า “อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่” ด้วย

(๖) ปัญหาการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูง สำนักงาน ป.ป.ช. มิได้พิจารณาจากความดีความชอบแต่พิจารณาจากลำดับอาวุโส ทั้งที่ในทางปฏิบัติผู้ปฏิบัติงานที่รองรับภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างมีประสิทธิภาพคือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในระดับล่าง จึงทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช.

(๗) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) ควรดำเนินการปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐและองค์กรอิสระให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๘) เจ้าหน้าที่สายงานกระบวนการยุติธรรมควรกำหนดคุณสมบัติให้สูงขึ้น และต้องมีการฝึกอบรมแบบเข้ม ก่อนออกปฏิบัติหน้าที่”

(๑๐) ควร มีหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่พนักงานไต่สวนในระดับต่างๆ และจัดอบรมร่วมกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย

(๑๑) หลักการที่บัญญัติใน (๑๔) ในเรื่องการกำหนดประมวลจริยธรรมของข้าราชการ ป.ป.ช. นั้น คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า การกำหนดประมวลจริยธรรมของข้าราชการ ป.ป.ช. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรกำหนดกรอบการจัดทำประมวลจริยธรรมข้าราชการ ป.ป.ช. ไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน โดยมาตรฐานจริยธรรมของข้าราชการ ป.ป.ช. จะต้องไม่ซ้ำวินัยข้าราชการ

(๑๒) การกำหนดให้มีระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

ประเด็นที่สอง (ร่างมาตรา ๑๘๓)

“มาตรา ๑๘๓ ให้มีคณะกรรมการองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. ประกอบด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคล และมีอำนาจกำหนดตำแหน่งและการได้รับ

เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. โดยเทียบเคียงกับการกำหนดตำแหน่งตามที่กำหนดในกฎหมายที่บัญญัติไว้ในลักษณะเดียวกัน

การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการ ป.ป.ช. ให้จำแนกประเภทตำแหน่งเป็นตำแหน่ง ในสาขา กระบวนการยุติธรรมและตำแหน่งทั่วไป โดยพิจารณาจากสาขาอาชีพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญและอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเภทตำแหน่งนั้น

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการองค์รกรกลางบริหารงานบุคคล คำว่า “ก.พ.” ให้นำหมายถึง คณะกรรมการองค์รกรกลางบริหารงานบุคคล และ คำว่า “ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี” ให้นำหมายถึงสำนักงาน ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคลร่วมเป็นกรรมการเพื่อทำหน้าที่ในฐานะองค์รกรกลางบริหารงานบุคคลก็ได้

ในการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. คณะกรรมการองค์รกรกลางบริหารงานบุคคล มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะอนุกรรมการข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ได้ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้คณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการองค์รกรกลางบริหารงานบุคคล และคณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมในอัตราเดียวกับ ก.พ. หรือ อ.ก.พ. กระทรวงด้วย”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) ร่างมาตรา ๑๘๓ เป็นหัวใจสำคัญของระบบการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงควรนำระบบการบริหารงานบุคคลของศาลยุติธรรม หรือองค์กรอัยการ มาใช้เป็นต้นแบบ

(๒) ควรกำหนดให้มีการคัดเลือกผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. ในแต่ละระดับระดับเพื่อเป็นตัวแทนของข้าราชการในคณะกรรมการบริหารงานบุคคล เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้แก่ข้าราชการ

(๓) การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จะต้องไม่แต่งตั้งจากบุคคลที่เคยเป็นข้าราชการ ป.ป.ช.

(๔) คำว่า “ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” มีความหมายเพียงใด”

(๕) ควรปรับร่างมาตรา ๑๘๓ และเพิ่มเรื่องคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. โดยเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๘๓/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๘๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการ ป.ป.ช.” เรียกโดยย่อว่า “ก.ป.ช.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธานกรรมการ กรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับเลือกจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ เลขานุการ ป.ป.ช. เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนสามคน และผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสามคน เป็นกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือตำแหน่งเทียบเท่ามาแล้วหรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการข้าราชการประเภทใดประเภทหนึ่งมาแล้ว

(๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้ ส่วนกรรมการผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระมิได้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหรือกรรมการผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหรือกรรมการผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. ซึ่งได้รับเลือกใหม่เข้ารับหน้าที่

การเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการเลือกกรรมการผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. เป็น ก.ปปช. ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามวรรคสาม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง หรือพ้นจากข้าราชการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหรือกรรมการผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. ว่างลงเพราะพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามวรรคสาม ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เลือกผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลือกกรรมการผู้แทนข้าราชการ ป.ป.ช. ขึ้นแทนแล้วแต่กรณี ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่าง

การประชุมของ ก.ปปช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุมให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของ ก.ปปช. โดยอนุโลม

มาตรา ๑๘๓/๑ ให้ ก.ปปช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่สำนักงาน ป.ป.ช. เกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ การบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านมาตรฐานค่าตอบแทน การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล รวมทั้งการวางแผนกำลังคนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้ส่วนราชการสังกัดสำนักงาน ป.ป.ช.ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและมาตรฐานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของข้าราชการ ป.ป.ช. เพื่อให้ส่วนราชการสังกัดสำนักงาน ป.ป.ช. ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(๓) ออกกฎ ก.ปปช. และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการให้คำแนะนำหรือวางแนวทางในการปฏิบัติการตาม (๒) กฎ ก.ปปช. เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

(๔) ศึกษามและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกฎ ก.ปปช.และระเบียบต่างๆ ตาม (๓) รวมทั้งการกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีที่เป็นปัญหา

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อรับรองคุณสมบัติของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือคุณวุฒิอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการ ป.ป.ช. และการกำหนดอัตรา เงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว

(๖) กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการ ป.ป.ช. เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งตรวจสอบและ ติดตามการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) พิจารณาจัดระบบทะเบียนประวัติและแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวัน เดือน ปีเกิดและการ ควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการ ป.ป.ช.

(๘) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลตาม พระราชบัญญัตินี้

(๙) กำหนดเรื่องการจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์อื่น และเงินค่าตอบแทนพิเศษแก่ข้าราชการ ป.ป.ช.

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ปปช.

ก.ปปช. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการข้าราชการ ป.ป.ช. เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.ปปช." เพื่อทำการ ใด ๆ แทนได้ การประชุมของ อ.ก.ปปช.ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘๓ วรรคแปด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ปปช.และ อ.ปปช. ให้มีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมในอัตราเดียวกับ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือ อ.ก.พ.กระทรวง"

หมวด ๑๐ ภาคความผิด

ประเด็นที่หนึ่ง บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลให้สินบน

“มาตรา ๒๐๗ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้นนิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรา นี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ

นิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึงนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึง ลูกจ้าง ตัวแทน บริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะมียอำนาจหน้าที่ในการนั้นหรือไม่ก็ตาม”

ความเห็นของคณะอนุกรรมการ

ปัญหาการให้สินบนมิได้เป็นเพียงปัญหาภายในประเทศเท่านั้นแต่ยังขยายไปถึงการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยผู้ให้สินบนเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลเพื่อหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางการค้า คณะอนุกรรมการเห็นว่า กรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรที่ต้องบัญญัติเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ควรกำหนดบทความผิดของนิติบุคคลในกรณีที่ผู้กระทำความผิดในการให้สินบนเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลและกระทำ

เพื่อประโยชน์ของนิติบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับข้อบทที่ ๑๕^{๑๑} ข้อบทที่ ๑๖^{๑๒} และข้อบทที่ ๒๖^{๑๓} ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

ประเด็นที่สอง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

“มาตรา ๒๐๘ ผู้ใดขัดขวางกระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในการสอบสวนหรือไต่สวน ฟ้องร้อง หรือดำเนินคดี เพื่อมิให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถ้าเป็นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้เสียหายหรือพยานเพื่อจูงใจให้ผู้นั้น ไม่ไปพบเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พนักงาน

^{๑๑} ข้อ ๑๕ การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่น ๆ ที่อาจจำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นความผิดทางอาญา เมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) การให้ค้ำประกันสัญญา การเสนอ หรือการให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งประโยชน์ที่มิควรได้สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเองหรือสำหรับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นใด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน

(ข) การเรียก หรือการรับโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งประโยชน์ที่มิควรได้สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเองหรือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นใด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน

^{๑๒} ข้อ ๑๖ การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์การภาครัฐระหว่างประเทศ

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่น ๆ ที่อาจจำเป็นเพื่อกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา ซึ่งการให้ค้ำประกันสัญญา การเสนอ หรือการให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การภาครัฐระหว่างประเทศโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งประโยชน์ที่มิควรได้สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเองหรือบุคคลหรือหน่วยองค์กรอื่นใด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน เพื่อให้ได้มาหรือคงไว้ซึ่งประโยชน์ทางธุรกิจหรือประโยชน์อื่นใดที่มิควรได้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ

๒. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องพิจารณารับเอามาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่น ๆ เช่นที่อาจจำเป็นเพื่อกำหนดเป็นความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำโดยเจตนาซึ่งการเรียกหรือการรับ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การภาครัฐระหว่างประเทศโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งประโยชน์ที่มิควรได้สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเองหรือบุคคลหรือหน่วยองค์กรอื่นใด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน

^{๑๓} ข้อ ๒๖ ความรับผิดของนิติบุคคล

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องรับเอามาตรการที่อาจจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับหลักกฎหมายของตนในการกำหนดความรับผิดของนิติบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่กำหนดตามอนุสัญญานี้

๒. ภายใต้หลักกฎหมายภายในของรัฐภาคี ความรับผิดของนิติบุคคลอาจเป็นความผิดทางอาญาทางแพ่ง หรือทางปกครองก็ได้

๓. ความรับผิดเช่นว่าต้องไม่กระทบต่อความรับผิดทางอาญาของบุคคลธรรมดาซึ่งได้กระทำความผิด

๔. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องประกันเป็นการเฉพาะว่านิติบุคคลที่ต้องรับผิดตามข้อนี้ต้องถูกอยู่ภายใต้มาตรการลงโทษทางอาญาและไม่ใช่อาญารวมทั้งมาตรการลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิผลได้สัดส่วน และมีผลในการยับยั้งการกระทำความผิด

สอบสวน พนักงานอัยการ หรือไม่ไปศาล เพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบิกความ หรือเพื่อให้ข้อเท็จจริง หรือเบิกความอันเป็นเท็จ หรือไม่ให้ข้อเท็จจริง หรือเบิกความในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

(๒) ใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ ช่มชู่ ช่มชื่นใจ หลอกลวง หรือกระทำการอันมิชอบประการอื่น เพื่อมิให้ผู้เสียหายหรือพยานไปพบเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือไม่ไปศาล เพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือเบิกความ หรือเพื่อให้ผู้นั้นให้ข้อเท็จจริง หรือเบิกความอันเป็นเท็จ หรือไม่ให้ข้อเท็จจริง หรือเบิกความในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

(๓) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ เอาไปเสีย แก้ไข เปลี่ยนแปลง ปกปิด หรือซ่อนเร้นเอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ หรือปลอม ทำ หรือใช้เอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ อันเป็นเท็จในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

(๔) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน หรือเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๕) ใช้กำลังบังคับ ชูเชิญ ช่มชู่ ช่มชื่นใจ หรือกระทำการอันมิชอบประการอื่นต่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่”

ความเห็นของคณะกรรมการ

- ควรกำหนดให้มีบทกำหนดความผิดในเรื่องการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม และกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือไต่สวนข้อเท็จจริง เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบทที่ ข้อ ๒๕ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓^{๒๐}

^{๒๐} ข้อ ๒๕ การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่นที่อาจจำเป็นในการกำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

(ก) การใช้กำลังบังคับ การคุกคาม หรือการช่มชู่ หรือการให้คำมั่นสัญญา การเสนอหรือการให้ประโยชน์อันมิควรได้เพื่อจูงใจให้มีการเบิกความอันเป็นเท็จหรือรบกวนการให้คำเบิกความหรือการนำพยานหลักฐานมาสืบในกระบวนการพิจารณาดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่กำหนดตามอนุสัญญานี้

(ข) การใช้กำลังบังคับ คุกคามหรือช่มชู่เพื่อรบกวนการปฏิบัติหน้าที่ราชการของผู้พิพากษาหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดที่กำหนดตามอนุสัญญานี้ ทั้งนี้ ความในอนุวรรคนี้จะไม่กระทบต่อสิทธิของรัฐภาคีในการออกกฎหมายที่คุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่น ๆ ด้วย

